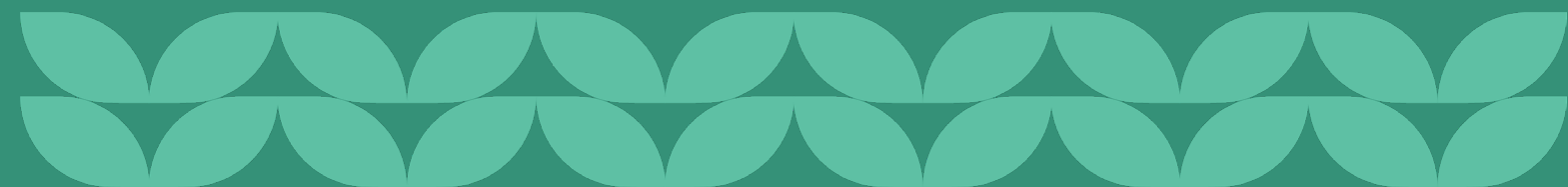

Resurssiviisauden seurantaraportti 2023

Järvenpään kaupunki 2024

Sisällys

Alkusanat	3
Johdanto	4
Resurssiviisauden tiekartan teemat ja tavoitteet	5
Tavoitetilat 2030	6
<i>Kaupunkirakenne ja liikkuminen</i>	6
<i>Ympäristön tila</i>	6
<i>Energia, materiaalit ja kulutus</i>	6
<i>Tietoisuus ja yhteistyö</i>	6
Tilannekatsaus resurssiviisaustavoitteiden edistymiseen	7
Hiilineutraali 2035 ja päästötön 2050	7
<i>Alueelliset kasvihuonekaasupäästöt</i>	7
<i>Päästölähteet</i>	8
<i>Huomioita CO2-raportin laskentarajauksesta</i>	10
<i>Hinku-laskennan mukaiset käyttöperustaiset kasvihuonekaasupäästöt</i>	10
Kestävän kulutuksen kaupunki 2050	10
Tiekartan ja toimenpiteiden eteneminen	12
Kaupunkirakenne ja liikkuminen	13
Energia, materiaalit ja kulutus	20
Ympäristön tila	27
Tietoisuus ja yhteistyö	33
Johtopäätökset ja jatkotoimet	41
Liitteet: toimenpiteiden eteneminen palvelualueilla	42
Kaupunkikehityksen palvelualue	43
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	52
Hyvinvoinnin palvelualue	55
Konsernipalvelut ja tilaomistus	59

Alkusanat

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja luonnonvarojen hupeneminen ovat ympäristöhaasteita, joissa kaupungeilla on vaikutusmahdollisuuksia ja resursseja. Järvenpään kaupunginvaltuusto on asettanut tavoitteeksi, että Järvenpää on hiilineutraali viimeistään vuoteen 2035 mennessä ja päästötön, jätteen ja kestävän kulutuksen kaupunki viimeistään vuonna 2050.

Turvaamalla luonnon monimuotoisuutta, käyttämällä luonnonvaroja säästeliäästi ja hillitsemällä ilmastonmuutosta tuetaan ja edistetään myös ihmisten hyvinvointia ja terveyttä sekä mahdollistetaan kestävää liiketoimintaa.

Järvenpään keskeinen sijainti pääkaupunkiseudun läheisyydessä ja hyvät yhteydet, tiiviissä kaupungissa läheltä löytyvät palvelut, Tuusulanjärvi ja muu luonto sekä alueen kulttuurihistoria tekevät

Järvenpäästä vetovoimaisen ja kasvavan kaupungin. On tärkeää, että kasvu tapahtuu resurssivii- saasti kaupungin strategiset tavoitteet huomioiden.

Järvenpäässä asetetun tavoitteen mukaisesti hiilineutraalius tulee saavuttaa noin kymmenessä vuodessa. Tavoitteen saavuttamiseen esimerkiksi laadittavien kaavojen, hankesuunnitelmien sekä suunniteltavien julkisten rakennusten tulee olla hiilineutraaleja. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää kaupungilta resurssivii- saita toimia, joiden avulla hiilineutraalius on saavutettavissa ja järkevää ympäristön tilaa säästävää ja parantavaa suunnitel- mallista resurssivii- sasta toimintaa.

Mikko Autere

Vt. kaupunkikehitysjohtaja

Kuva: Kapina Oy

Johdanto

Järvenpään tavoitteena on olla hiilineutraali viimeistään vuoteen 2035 mennessä ja päästötön, jätteen ja kestävän kulutuksen kaupunki viimeistään vuonna 2050. Resurssiviisas Järvenpää -tiekartta laadittiin viitoittamaan tietä kohti näitä tavoitteita. Tiekartta hyväksyttiin Järvenpään kaupunginvaltuustossa vuonna 2019. Tavoitteiden jalkauttamiseksi palvelualueille ja konsernipalveluihin laadittiin toimeenpanoa tarkentavat toteutussuunnitelmat vuosina 2020 ja 2021. Myös Mestariasunnot ja Mestaritoiminta laativat yhteisen resurssiviisauden tiekarttansa, joka valmistui vuonna 2022. Toteutussuunnitelmien ensimmäinen toteutuskausi päättyi 2023 ja saman vuoden lopulla aloitettiin toteutussuunnitelmien päivittäminen kaudelle 2024–2027 (lisää päivityksestä s. 35).

Vuonna 2022 hyväksytyssä Järvenpään strategiassa resurssiviisauden tiekartan mukaisten toimenpiteiden eteneminen on kaupunginvaltuustoon nähden sitova tavoite. Resurssiviisauden ja hiilineutraaliuden tavoitteet näkyvät strategiassa myös linjauksissa, joiden mukaan kaupungin toiminta on ympäristön näkökulmasta kestävä ja vaikuttavaa, ja teemme vastuullisia päätöksiä ja investointeja tule-

vaisuuteen. Resurssiviisauden kannalta keskeisinä valtuuston nähden sitovina tavoitteina ovat myös vähäpäästöisen rakentamisen ja liikkumisen edistäminen elinkaari huomioiden, ympäristöystävällisen teknologian ja energian hyödyntäminen sekä pyrkimys, että Tuusulanjärven veden laatu olisi hyvä vuoteen 2030 mennessä.

Vuosittaisessa resurssiviisauden seurantaraportissa kuvataan ensin kehitystä kohti resurssiviisauden tavoitteita tarkastelemalla alueellisia ja kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjä. Sen jälkeen kerrotaan tiekartan ja toimenpiteiden etenemistä teemoittain havainnollistavien esimerkkien ja kehitystä kuvaavien mittareiden avulla. Lopuksi esitellään johtopäätökset ja jatkotoimet.

Seurantaraportin tiedot toimien edistymisestä on koottu yhdessä kaupungin asiantuntijoiden kanssa Ympäristövahti-työkalua apuna käyttäen. Resurssiviisauden toimenpiteiden tarkempia kuvauksia, niihin liittyviä tehtäviä sekä toimenpiteiden etenemistä ja mittareiden kehitystä voi tarkastella ajantasaisesti [Ympäristövahti-palvelussa](#).

Resurssiviisauden tiekartan teemat ja tavoitteet

Järvenpään tavoitteena on olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2035 sekä päästötön, jätteen ja kestävän kulutuksen kaupunki vuoteen 2050 mennessä.

Järvenpään hiilineutraaliustavoite vuoteen 2035 mennessä -tavoite tarkoittaa, että alueellisia kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään vähintään 80 % vuoden 1990 tasosta ja jäljelle jäävät päästöt kompensoidaan ensisijaisesti kaupungin omalla alueella esimerkiksi hiilinieluja lisäämällä. Päästöttömyys vuoteen 2050 mennessä edellyttää päästövähennystoimia myös hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen jälkeen.

Kestävä kulutus tarkoittaa, että kuluttaisimme luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa. Keskivertosuomalaisen kulutustaso tällä hetkellä on noin nelinkertainen globaalisti kestävään tasoon

verrattuna. Jätteettömyyden tavoite tarkoittaa sitä, että jätettä syntyy merkittävästi vähemmän, ja että lähes kaikki lajitellut jätemateriaalit hyötykäytetään uusissa käyttötarkoituksissa. Kiertotalouden mukainen toiminta, jossa kulutetaan vähemmän, tuotteet ovat pitkäikäisiä ja niitä korjataan ja uudelleenkäytetään sekä materiaalit kiertävät, on keskeistä sekä kestävän kulutuksen että jätteettömyyden tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Resurssiviisauden tiekartassa tavoitteita lähestytään neljän teeman kautta: kaupunkirakenne ja liikkuminen; energia, materiaalit ja kulutus; ympäristön tila sekä tietoisuus ja yhteistyö. Jokaiselle teemalle on laadittu tavoitetilat, jotka kuvaavat ja konkretisoivat sitä, millainen lähes hiilineutraalin Järvenpään tulisi olla vuonna 2030 matkalla päästöttömyyteen, kestävään kuluttamiseen ja jätteettömyyteen.

Tavoitetilat 2030

Kaupunkirakenne ja liikkuminen

- Järvenpää on yhdyskuntarakenteeltaan eheä ja raideliikenteeseen vahvasti tukeutuva seudullinen kaupunkikeskus.
- Liikkuminen on vähäpäästöistä ja perustuu älykkääseen liikennejärjestelmään. Järvenpää on aito pyöräilykaupunki.
- Liikkumista tukeva, esteetön, viihtyisä ja turvallinen kaupunkiympäristö edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.
- Järvenpäässä on laaja ja yhtenäinen viheralueverkosto. Virkistysalueet ovat kaikkien asukkaiden helposti saavutettavissa.
- Kaupungin infrastruktuuri suunnitellaan, toteutetaan ja ylläpidetään resurssiviisaasti energia- ja materiaalitehokkuutta edistämällä.

Energia, materiaalit ja kulutus

- Järvenpää on energiatehokkuuden edelläkävijä.
- Energiantuotanto on fossiilitonta ja hiili-neutraalia. Uudisrakennukset toteutetaan uusiutuvia energialähteitä hyödyntäen. Vähähiiliset lämmitysratkaisut ovat merkittävältä osin korvanneet öljylämmityksen.
- Järvenpäässä toimitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.
- Kaupungin hankinnat ja investoinnit edistävät kestävästä kehityksestä.
- Ruokatuotantoketju on kestävä.

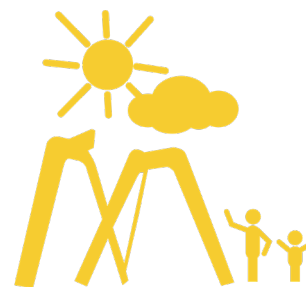
Ympäristön tila

- Järvenpää on ilmastokestävä kaupunki.
- Tuusulanjärven sekä pienvesien ja pohjavesien tila on hyvä. Tuusulanjärvi on kaupunki- ja luonnonympäristön ydin.
- Luonnon monimuotoisuuden säilymiseen panostetaan ja elinvoimainen kaupunkiluonto on turvattu.
- Ilmanlaatu on koko kaupunkialueella hyvä. Asukkaat eivät altistu pitkäkestoiselle ympäristömelulle.

Tietoisuus ja yhteistyö

- Järvenpään kaupunki tunnetaan resurssiviisaana toimijana. Kaupunki toimii esimerkkinä ilmasto- ja ympäristötyössä.
- Resurssiviisaustavoitteet saavutetaan yhdessä.
- Ympäristöteot ovat luonteva osa kaikkien arkea. Ilmastoviisas asuminen ja liikkuminen on helppoa.

Tilannekatsaus resurssiviisaustavoitteiden edistymiseen

Hiilineutraali 2035 ja päästötön 2050

Järvenpään ilmastotavoitteiden vertailuvuodeksi on asetettu 1990, jolloin päästöt olivat tavoitteen asettamishetkellä saatavilla olleen tiedon mukaan 200 kt CO₂-ekvivalenttia. Hiilineutraaliuden tavoite ja 80 % päästövähennys vuoteen 2035 mennessä siis edellyttävät, että Järvenpään alueelliset päästöt ovat vuonna 2035 enintään 40 kt CO₂-ekv ja nämä jäljelle jäävät päästöt kompensoidaan.

Järvenpään ilmastotavoitteita seurataan alueellisten (Sitowise), käyttöperäisten (Suomen ympäristökeskus) ja kulutuksesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen laskentojen (Luonnonvarakeskus ja Sitowise) avulla. Nämä laskentatavat täydentävät toisiaan, jolloin niitä kaikkia tarkastelemalla saadaan mahdollisimman kattava kuva Järvenpään päästöistä.

Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää päästövähennysten jälkeen jäljelle jäävien päästöjen kompensointia ensisijaisesti Järvenpään alueella hiilinieluja kasvattamalla. Hiilinielut sitovat ilmakehästä hiiltä ja varastoivat sitä. Kasvillisuus, erityisesti puusto, toimii hiilinieluna. Kasvillisuuden lisäksi myös maaperään varastoituu hiiltä. Järvenpään maankäytön muutoksen ilmastovaikutuksista tai Järvenpään hiilivarastojen ja -nielujen nykytilasta tai suuruudesta ole tällä hetkellä saatavissa tietoa. Maankäytön muutokset ovat keskeisiä ilmastotavoitteiden kannalta, sillä ne vaikuttavat kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi Järvenpään hiilivarastoihin ja -nieluihin. Jotta voidaan saada nykyistä parempi kuva tarvittavista toimista hiilineutraaliuden saavuttamiseksi, tarvitaan jatkossa tietoa hiilivarastojen ja -nielujen suuruudesta, mahdollisuuksista kasvattaa niitä, sekä tietoa maankäytön muutosten päästöistä (ks. *Johtopäätökset ja jatkoimet* s. 41).

Alueelliset kasvihuonekaasupäästöt

Järvenpään alueelliset kasvihuonekaasupäästöt ilman teollisuutta olivat 99,7 kt CO₂-ekv vuonna 2022 ja ennakkotiedon mukaan 93,8 kt CO₂-ekv vuonna

Mikä CO₂-ekvivalentti?

Eri kasvihuonekaasut, kuten hiilidioksidi, metaani ja typpioksiduuli lämmittävät ilmakehää eri voimakkuuksilla. CO₂-ekvivalentin avulla voidaan ilmoittaa eri kasvihuonekaasujen päästöt yhtenä lukuna, jossa eri kasvihuonekaasujen vaikutukset ilmaston lämpenemiseen on yhteismitallistettu kertoimien avulla.

2023. Vuonna 2022 päästöt laskivat 1,7 % vuoteen 2021 verrattuna ja ennakkotiedon mukaan vuonna 2023 5,9 % vuoteen 2022 verrattuna ([Järvenpään CO₂-raportti 2024](#)).

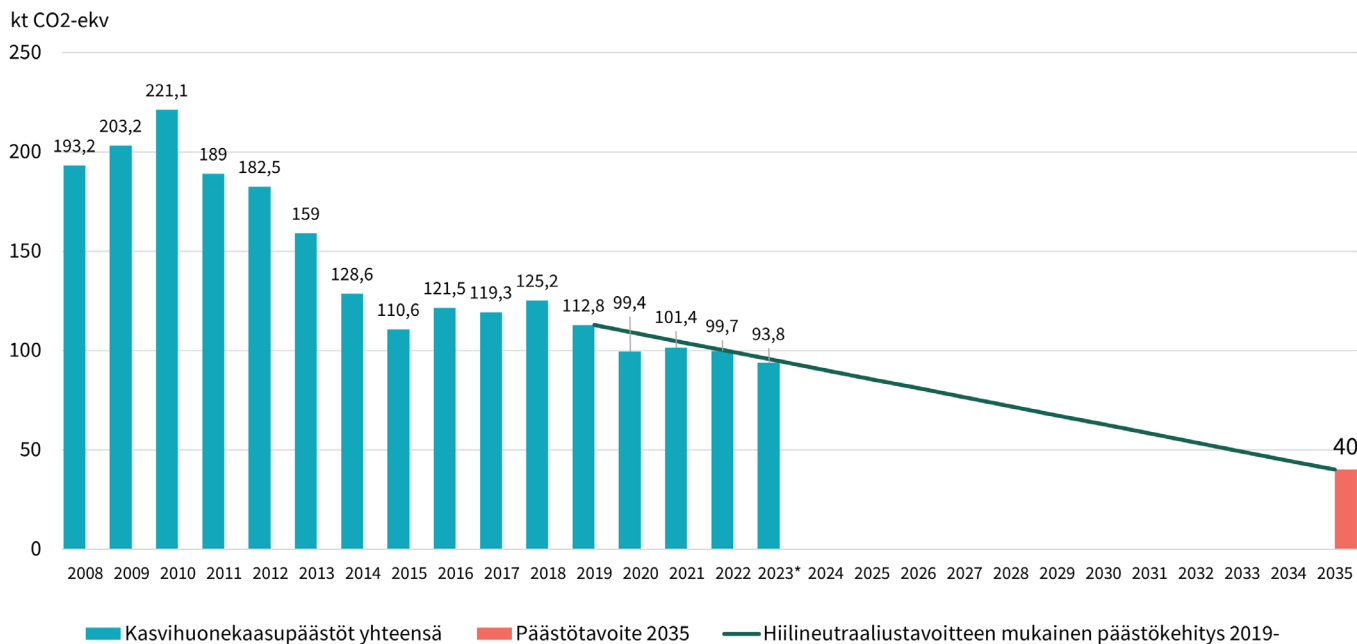
Järvenpään alueelliset kasvihuonekaasupäästöt ilman teollisuutta olivat 99,7 kt CO₂-ekv vuonna 2022 ja ennakkotiedon mukaan 93,8 kt CO₂-ekv vuonna 2023.

CO₂-raportissa tarkastellaan kuluttajien sähkönkulutuksesta, rakennusten lämmityksestä (sähkölämmitys, maalämpö, kaukolämpö, erillislämmitys), tieliikenteestä, maataloudesta sekä jätehuollosta aiheutuvia päästöjä. Sähkön- ja lämmönkulutuksesta sekä liikenteestä johtuvan energiankulutuksen päästöjä tarkastellaan kunnan alueella tapahtuvan kulutuksen perusteella. Maatalouden päästöt ovat Järvenpään alueella tapahtuvan tuotannon päästöjä ja jätteiden käsittelyn päästöt huomioidaan jätteen syntypaikan perusteella. Teollisuuden sähkönkulutus ilmoitetaan CO₂-raportissa erikseen.

Järvenpään päästökehitys on CO₂-raportin laskentatavan mukaan ollut viime vuosina tasaista (kaavio 1). Hiilineutraaliustavoite asetettiin vuonna 2019, minkä jälkeen päästökehitys on ollut pääsääntöisesti tavoitteen mukaista. Päästöjen pienenemiseen tarkastelujaksolla (2008–2023) on vaikuttanut erityisesti sähkön päästökertoimen pieneneminen ja kaukolämmön päästöjen pieneneminen, joissa suuret päästövähennysmahdollisuudet on hyödynnetty (ks. kaavio 3).

Järvenpään kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008-2023* ja päästötavoite 2035

Kaavio 1. Järvenpään alueellisten kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2023 ilman teollisuuden päästöjä ja hiilineutraaliustavoitteen mukainen päästötavoite 40 kt CO₂-ekv vuodelle 2035. Vuoden 2023 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO₂-raporttiin 2024.

Vuonna 2023 päästöt ovat ennakkotiedon mukaan vähentyneet 53 % vertailuvuoteen 1990 nähden. Vuonna 2035 alueellisten päästöjen tulisi olla enintään 40 kt CO₂-ekv vuodessa eli alle puolet nykyisistä päästöistä (93,8 kt CO₂-ekv vuonna 2023). Jatkossa päästöjä tulisi vähentää siis vähintään 4,5 kt CO₂-ekv eli 6,9 % vuodessa, kun päästövähennystarve jaetaan tasaisesti tuleville vuosille 2024–2035 (kaavio 1). Tavoitteen saavuttaminen edellyttää jatkuvia ja tehokkaita päästövähennystoimia. Päästövähennysten saavuttamiseksi muun muassa tieliikenteen ja erillislämmityksen päästöjen vähentäminen ovat keskeisissä rooleissa.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää jatkuvia ja tehokkaita päästövähennystoimia. Päästövähennysten saavuttamiseksi muun muassa tieliikenteen ja erillislämmityksen päästöjen vähentäminen ovat keskeisissä rooleissa.

Järvenpään asukaskohtaiset alueelliset päästöt ilman teollisuutta olivat 2,2 t CO₂-ekv vuonna 2022. Kaikkien laskentaan osallistuneiden kuntien ja kaupunkien keskimääräiset asukaskohtaiset alueelliset päästöt ilman teollisuutta olivat 4,9 t CO₂-ekv ja vaihteluväli oli 2,1–14,2 t CO₂-ekv vuonna 2022. Asu-

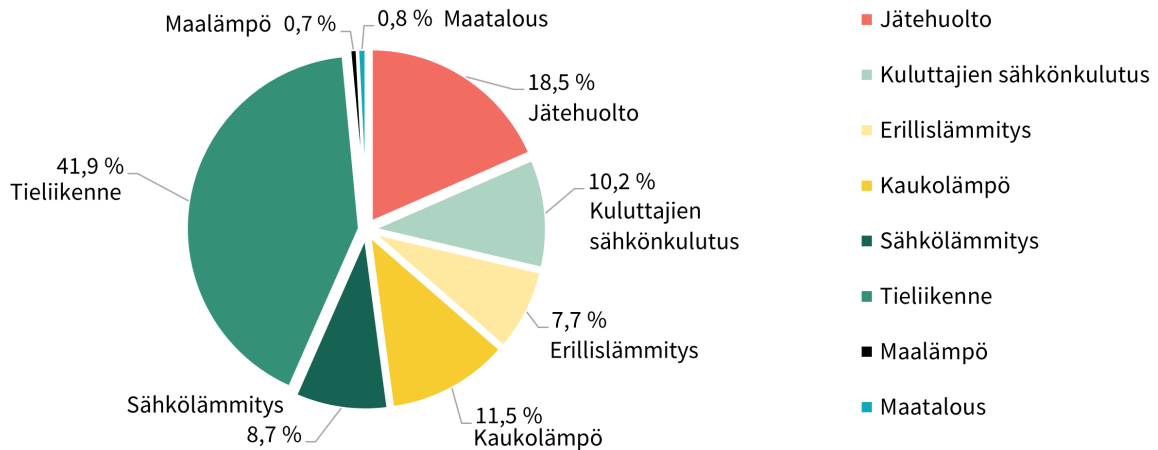
kaskohtaiset päästöt ovat Järvenpäässä CO₂-raportin kuntien keskimääräisiä päästöjä alhaisemmat sähkönkulutuksen, maatalouden, lämmityksen ja tieliikenteen osalta. Sähkönkulutukseen vaikuttaa erityisesti loma-asuntojen, työpaikkojen ja naapurikunnille tarjottujen palveluiden määrä.

Päästölähteet

Vuonna 2022 tieliikenne oli viime vuosien tapaan Järvenpään suurin yksittäinen päästölähde 42 % osuudella alueellisista päästöistä (kaavio 2). CO₂-raportin laskentarakojen mukaan tieliikenteen päästöihin vaikuttavat sekä kaupungin sisäinen liikenne että läpikulkuliikenne. Läpikulkuliikennettä tapahtuu erityisesti Väyläviraston hallinnoimilla maanteilla, joilla syntyvät päästöt kattoivat Järvenpään alueellisista tieliikenteen päästöistä noin puolet ja 21 % kokonaispäästöistä. Kaikki Väyläviraston hallinnoimilla teillä tapahtuva liikenne ei ole läpikulkuliikennettä, mutta CO₂-raportissa ei eritellä läpikulkuliikenteen osuutta.

Lämmitys oli toiseksi suurin päästölähde vuonna 2022. Yhteensä reilu neljäsosa (29 %) alueellisista päästöistä muodostui lämmityksestä (kaavio 2). Lämmityksen päästöihin pyritään vaikuttamaan erityisesti kannustamalla öljylämmityksestä luo-

Järvenpään kasvihuonekaasupäästöjen jakauma päästölähteittäin vuonna 2022 (ilman teollisuuden päästöjä)

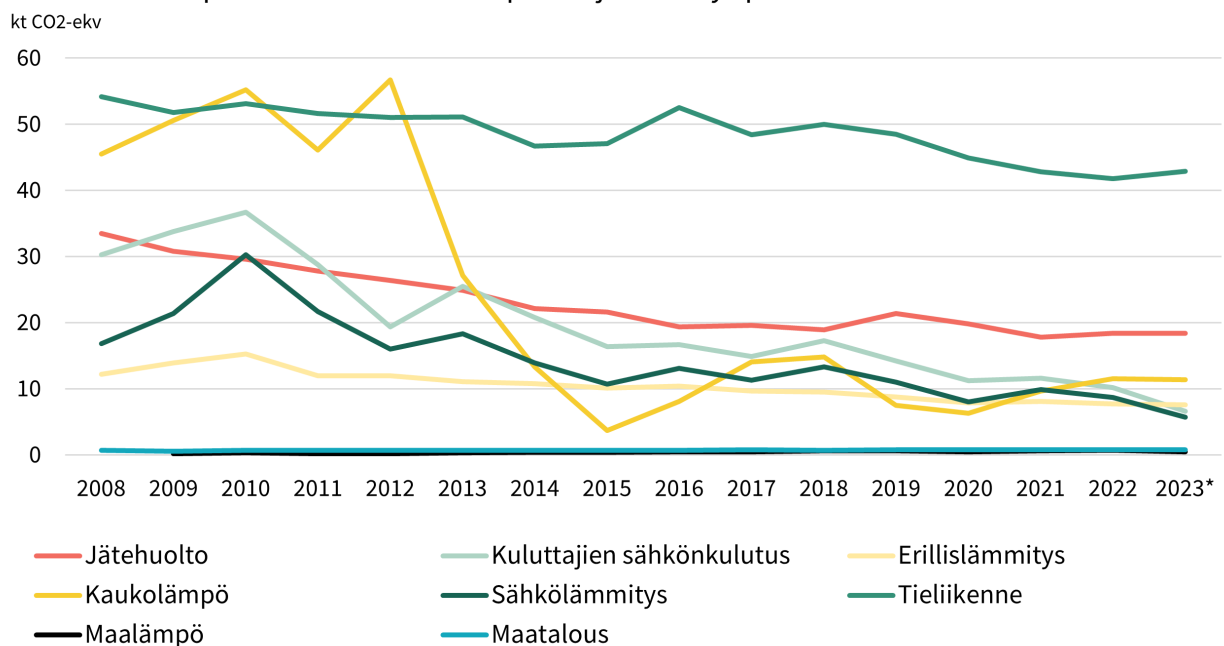
Kaavio 2. Järvenpään kasvihuonekaasupäästöjakauma päästölähteittäin ilman teollisuutta vuonna 2022. Tiedot perustuvat Järvenpään CO2-raporttiin 2024.

pumiseen. Järvenpään kaukolämmön tuottaa [Van-taan energia](#), jonka tuottamasta energiasta vuonna 2023 57 % tuotettiin jätteenpoltolla (45 % vuonna 2022), 19 % bioenergialla (25 % vuonna 2022) ja 24 % uusiutumattomilla energialähteillä (kivihiili, maakaasu, turve, öljy, 30 % vuonna 2022).

Jätehuollon päästöt muodostivat alueellisista päästöistä lähes viidenneksen (19 %) vuonna 2022.

Päästöjä muodostuu jäteveden käsittelystä, laitospölystä sekä kaatopaikkasijoituksesta. Jätteiden polttamisesta syntyneet päästöt sisältyvät kaukolämmön päästöihin. Jätehuollon metaanipäästöihin voidaan vaikuttaa lajittelemalla biojätteet erikseen kuivajätteestä tai kompostoimalla ne. Jätelajittelua tehostamalla voidaan kierrättää materiaaleja pidempään ja vähentää uusien luonnonvarojen käyttöönnottoa.

Järvenpään kasvihuonekaasupäästöjen kehitys päästölähteittäin 2008-2023

Kaavio 3. Järvenpään alueellisten kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2023 ilman teollisuuden päästöjä päästölähteittäin. Vuoden 2023 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO2-raporttiin 2024.

Huomioita CO₂-raportin laskentarajauksesta

CO₂-raportin alueelliseen päästölaskentaan eivät sisälly kaikki Järvenpäässä syntyvät päästöt, eivätkä kaikki Järvenpään alueella tapahtuvasta kuluksista aiheutuvat päästöt. Laskentamenetelmä ja sen rajaukset on kuvattu tarkemmin CO₂-raportista, johon voi tutustua [täällä](#).

Laskentarajauksen ulkopuolelle jäävät esimerkiksi maankäytön muutoksesta aiheutuvat päästöt, joista ei ole tällä hetkellä saatavissa kuntakohtaista tietoa. Rakentamisen päästöistä CO₂-raportissa ilmoitetaan ainoastaan rakentamisen sähkönkulutuksen päästöt. Rakennusmateriaalien tuotannosta aiheutuvia päästöjä ei tarkastella CO₂-raportin alueellisessa päästölaskennassa, mutta niiden osuus rakennuksen elinkaaren aikaisista kasvihuonekaasupäästöistä on merkittävä. Rakentamisen työkoneiden päästöt eivät myöskään sisälly CO₂-raportin laskentaan.

Vuoden 2024 CO₂-raportissa Järvenpään alueelliset päästöt ovat aiempien CO₂-raporttien arvioita alhaisemmat laskennassa käytetyn tilastotiedon tarkentumisen takia. Tarkennukset koskevat öljylämmityksen päästöjä sekä jätteiden päästöjen laskentatapaa. Öljylämmityksestä on siirrytty vaihtoehtoiisiin lämmitysmenetelmiin nopealla vauhdilla, minkä takia rakennuskannan tilastotietojen päivittyminen näkyy aiempaa arvioita pienempinä öljylämmityksen päästöinä. Myös edellisten vuosien päästöt on arvioitu uudestaan vuoden 2024 CO₂-raportissa tuoreimman tilastotiedon mukaan.

Hinku-laskennan mukaiset käyttöperustaiset kasvihuonekaasupäästöt

Suomen ympäristökeskus (SYKE) laskee kaikkien Suomen kaupunkien ja kuntien kasvihuonekaasupäästöt vuosittain. SYKE:n käyttämän [hiilineutraalien kuntien \(Hinku\) -laskentapa](#) on rajaukseltaan pääpiirteittäin samankaltainen CO₂-raportin kanssa ja laskentatapojen pienistä eroista huolimatta Järvenpään kasvihuonekaasupäästöjen kehityksessä ei näy Hinku-laskennassa suuria eroja CO₂-raporttiin verrattuna.

SYKE:n mukaan [Järvenpään käyttöperustaiset päästöt](#) olivat ennakkotiedon mukaan 116,7 kt CO₂-

ekv vuonna 2022. Hinku-laskennan mukaan järvenpääläisten tieliikenteen päästöt olivat 53,9 kt CO₂-ekv eli 46 % käyttöperusteisista päästöistä vuonna 2022. Hinku-laskennassa liikenteen päästöt lasketaan kulutusperusteisesti Järvenpään rekisteröityjen autojen ajokilometrien mukaan, eikä muualle rekisteröityjen autojen läpikulkuliikenne sisälly laskentaan. Tieliikenteestä syntyvät päästöt ovat myöskin tällä tavalla laskettuna merkittävät Järvenpäässä, minkä takia niihin on syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Kestävän kulutuksen kaupunki 2050

Kestävän kulutuksen tavoite tarkoittaa sitä, että kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajojen mukaisesti. Yksi tapa mitata kestävän kulutuksen tavoitteen edistymistä on seurata kulutuksesta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Kulutuksen päästölaskentaan pyritään sisällyttämään kaikki kuntalaisten ja kunnan kulutuksesta aiheutuvat päästöt riippumatta siitä, missä kulutettu tuote tai tavara on tuotettu. Kansallisesti on asetettu tavoitteeksi puolittaa kuluttajien hiilijalanjälki vuoteen 2030 mennessä. Pariisin ilmastopimuksen mukainen tavoite rajoittaa maapallon lämpeneminen 1,5 asteeseen edellyttäisi, että asukaskohtainen kulutuksen hiilijalanjälki olisi 2,5 t CO₂-ekv vuodessa vuoteen 2030 mennessä ja 0,7 t CO₂-ekv vuoteen 2050 mennessä (ks. [1,5 asteen elämäntavat, Sitra 2019](#)). Kestävän kulutuksen kannalta on päästötarkastelun lisäksi tärkeää kiinnittää huomiota kuluttajien luonnonvarojen määrään. Keskeisin keino kulutuksen kestävyuden edistämiseksi on kuluttamisen vähentäminen.

Järvenpään kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuosina 2020 ja 2022 Luonnonvarakuksen ja Sitowisen toteuttamassa KULMA-hankkeessa. KULMA-laskennan mukaan Järvenpään kulutuksen hiilijalanjälki oli vuonna 2022 344,5 kt CO₂-ekv, jolloin asukaskohtaiseksi kulutuksen hiilijalanjäljeksi muodostui 7,6 t CO₂-ekv. Järvenpään kulutuksen päästöistä voit lukea lisää [täältä](#).

Asukaskohtainen kulutuksen hiilijalanjälki oli Järvenpäässä 7,6 t CO₂-ekv vuonna 2022.

Kulutuksen hiilijalanjälkeen sisältyy sähkö ja lämpö kulutuksen mukaan, sekä rakentamisen, järvenpääläisten liikkumisen ja Järvenpäässä kulutetun ruoan, tavaroiden ja palvelujen tuotannosta aiheutuvat päästöt niiden syntypaikasta riippumatta. Mökkeilyn sähkön- ja lämmönkulutuksen päästöt lasketaan mökkeilijän kotipaikkakunnan päästöihin. Kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt jakautuivat Järvenpäässä melko tasaisesti eri lähteisiin vuonna 2022 (kaavio 4). Toimia päästöjen vähentämiseksi on tehtävä kaikilla kulutuksen osa-alueilla.

Muihin laskentaan osallistuneisiin kuntiin verrattuna Järvenpään asukaskohtaisissa kulutuksen päästöissä näkyy suhteellisen alhaiset kaukolämmön ja sähkönkulutuksen päästöt. Liikenteestä, ruoasta sekä tavaroista ja palveluista syntyneet päästöt olivat Järvenpäässä lähellä muiden kuntien tasoa.

Laskentarajauksessa on joitain päällekkäisyyksiä alueellisen päästölaskennan kanssa, minkä takia laskentoja tulee tarkastella toisiaan täydentävinä näkökulmina.

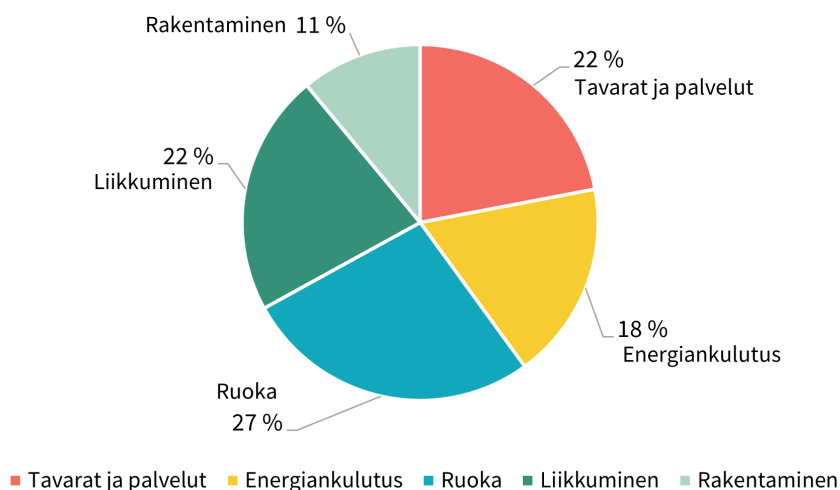
Päästøjakaumasta huomataan, että merkittävä osa kuluttamisen päästöistä syntyy Järvenpään ulko-

puolella ruoan, tavaroiden ja palveluiden tuotannosta. Toisin kuin alueellisissa päästölaskennoissa, KULMA-laskennassa tarkastellaan tieliikenteen lisäksi järvenpääläisten tekemien laiva- ja huvivenmatkojen sekä lentomatkojen päästöjä. Kansainvälisten lentomatkojen osuus järvenpääläisten kulutusperusteisista liikenteen päästöistä oli 49 % vuonna 2022. Lentomatkailu kasvattaa merkittävästi yksilön hiilijalanjälkeä (katso lisää [täältä](#)).

Kulutuksen päästöissä tarkastellaan myös rakentamisen päästöjä. Rakentamisen osalta tarkastellaan uusia rakennuksia, katuja ja teitä sekä siltoja, mutta ei korjausrakentamista. Lisäksi ilmoitetaan rakentamisen hiilikädenjälki, eli rakennusmateriaaleilla aikaan saatu positiivinen ilmastovaikutus esimerkiksi puumateriaalin toimiessa pitkäaikaisena hiilen varastona (-0,5 t CO₂-ekv asukasta kohti vuonna 2022). Tavaroiden, palveluiden ja hankintojen päästöihin sisältyvät myös kaupungin tekemien julkisten hankintojen päästöt.

Toimia päästöjen vähentämiseksi on tehtävä kaikilla kulutuksen osa-alueilla.

Järvenpään kulutuksen päästöt päästölähteittäin vuonna 2022

Kaavio 4. Järvenpään kulutuksen kasvihuonekaasupäästøjakauma päästölähteittäin vuonna 2022. Tiedot perustuvat Järvenpään kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt -raporttiin 2023 (Luonnonvarakeskus ja Sitowise).

Tiekartan ja toimenpiteiden eteneminen

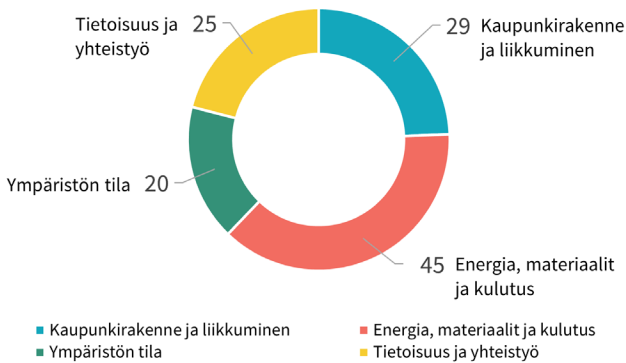
Resurssiviisauden tiekartan toimenpiteet ovat pääasiassa edenneet hyvin kaupunkiorganisaatiossa. Monesta toimenpiteestä on jo toteutuskauden aikana muodostunut toimintatapa (28 %) ja kertaluontoisia toimenpiteitä on saatu valmiiksi (13 %). 38 % toimenpiteistä on toteutus tai toimeenpanovaiheessa. Osa näistä toimenpiteistä vaatii vielä jatkokehitystä, tai ne eivät ole vielä vakiintuneet toimintatavoiksi.

Kaikki toimenpiteet eivät edenneet alkuperäisten toteutussuunnitelmien mukaisesti esimerkiksi re-

sursien puutteen vuoksi. Jotkut toimenpiteet ovat toteutuneet vain osin, tai eri tavoin kuin alun perin oli suunniteltu. 4 % toimenpiteistä on aloittamatta, 8 % on käynnistys- tai esiselvitysvaiheessa ja 9 % suunnitteluvaiheessa.

Suurin osa, 79 %, toimenpiteistä on edennyt alkuperäisten suunnitelmien mukaisessa aikataulussa. 15 % toimenpiteistä on myöhässä ja 6 % osalta on tehty päätös jättää ne toteuttamatta sellaisenaan kuluneella kaudella.

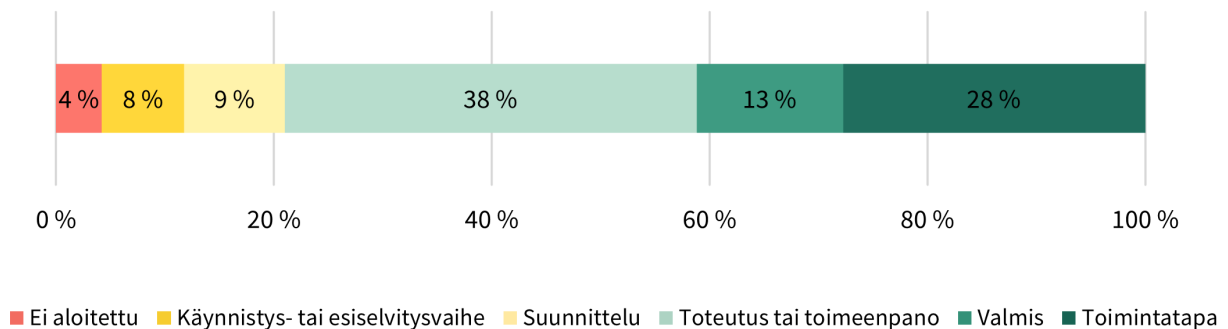
Toimenpiteiden lukumäärä teemoittain

Toimenpiteiden lukumäärä vastuualueittain

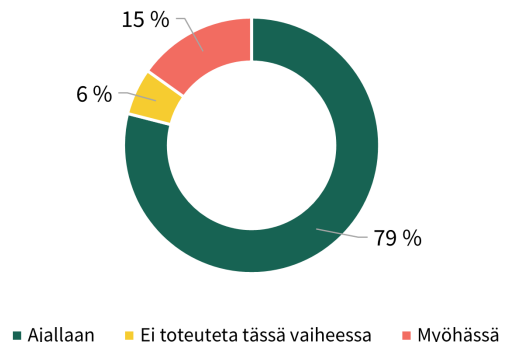

Toimenpiteiden eteneminen

Suurin osa, 79 %, toimenpiteistä on edennyt alkuperäisten suunnitelmien mukaisessa aikataulussa.

Toimenpiteiden ajantasaisuus

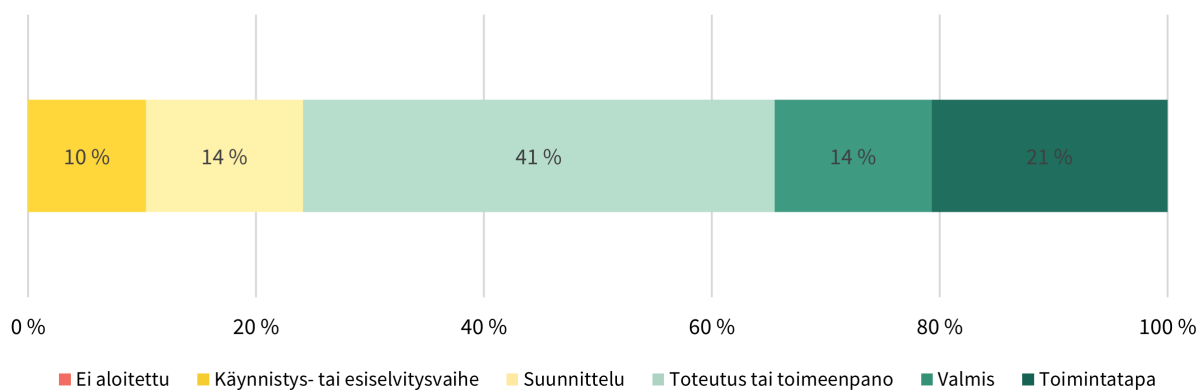
Kaupunkirakenne ja liikkuminen

Kaupunkirakenteeseen ja liikkumiseen liittyvät resurssiviisauden toimenpiteet näkyvät konkreettisesti kaupunkiympäristössä ja maankäytössä. Vuonna 2021 hyväksytty ja voimaantullut Järvenpään yleiskaava 2040 mahdollistaa 60 000 asukaahan asumisen ja yli 15 000 työpaikan sijainnin Järvenpäässä. Yleiskaavan tavoitteena on kehittää erityisesti kaupungin keskustaa ja asemansuutujen maankäyttöä. Yleiskaavalinjaukset esimerkiksi kasvun keskittämistä asemansuutuille ovat linjassa resurssiviisauden periaatteiden kanssa. Toisaalta tavoitteeksi asetettu kasvu on haastavaa sovittaa yhteen viherympäristöjen ja metsäisten alueiden säilyttämisen kanssa. Ar-

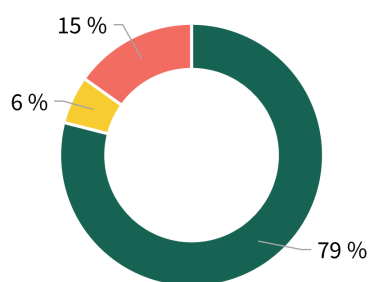
vojen ja tavoitteiden tasapainotteleminen on keskeisessä roolissa maankäytön suunnittelussa.

Kaupunkirakenteeseen ja liikkumiseen liittyviä toimenpiteitä on 29. Näistä toimenpiteistä 41 % on edennyt toteutus- ja toimeenpanovaiheeseen, 14 % on valmiita ja 21 % on vakiintuneet toimintatavoiksi. 10 % toimenpiteistä on vielä käynnistys- tai esiselvitysvaiheessa ja 14 % suunnittelu- vaiheessa. Kaikki teemaan liittyvät toimenpiteet on aloitettu toteutussuunnitelmakauden aikana. Valtaosa, 93 %, toimenpiteistä on edennyt suunnitellusti aikataulussa vuosina 2020–2023.

Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden ajantasaisuus

■ Ajallaan ■ Ei toteuteta tässä vaiheessa ■ Myöhässä

Kaupunkirakenne ja palvelut

Tavoitetila 2030

Järvenpää on yhdyskuntarakenteeltaan eheä ja raideliikenteeseen vahvasti tukeutuva seudullinen kaupunkikeskus.

Mittarit

- Koulujen, raideliikenteen ja päivittäistavarakauppojen saavutettavuus
- Joukkoliikenteen mahdollistava väestötiheys

Kasvavassa kaupungissa yhdyskuntarakenteen ohjaus on yksi keskeisimmistä keinoista kestävän kaupunkikehityksen varmistamiseksi. Ohjaamalla kasvua olemassa olevaan rakenteeseen ja julkisen liikenteen solmukohtiin, luodaan edellytykset kestäväälle liikkumiselle ja ehkäistään rakennetun alueen tarpeetonta laajentamista. Tiiviissä kaupunkirakenteessa välimatkat ovat lyhyitä ja palvelut lähellä, jolloin liikkuminen lihasvoimin on monessa tapauksessa mahdollista ja jopa kätevin kulkumuoto.

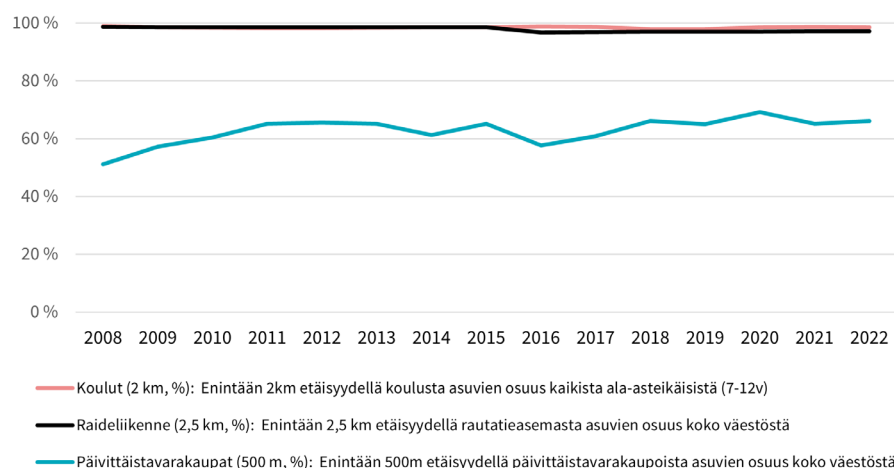
Yhdyskuntarakenteen eheyttä ja tiiveyttä voidaan seurata tarkastelemalla kuinka suuri osa väestöstä asuu tiiviisti ja lähellä palveluita (kaavio 5). Enintään 2,5 kilometrin etäisyydellä rautatieasemasta asuvien osuus on hieman laskenut viime vuosina, mutta osuus on edelleen yli 95 % asukkaista. Samoin

hieman on laskenut enintään 2 kilometrin etäisyydellä koulusta asuvien ala-asteikäisten osuus. Tämäkin on edelleen yli 95 %. Päivittäistavarakauppojen lähellä asuvien osuus taas on kasvanut. Vuonna 2022 yli 65 % asukkaista asui enintään 500 metrin etäisyydellä päivittäistavarakaupasta, kun vuonna 2008 vastaava osuus järvenpääläisistä oli noin 50 %.

Joukkoliikenteen mahdollistava väestötiheys kertoo, kuinka suuri osuus kaupungin asukkaista asuu alueilla, joiden asukastiheys on vähintään 20 asukasta hehtaarilla. Tämän asukastiheyden arvioidaan olevan suuntaa-antava minimitiheys taloudellisesti kannattavan joukkoliikenteen järjestämiselle. Järvenpäässä tällä tiheydellä asuvien osuudessa on ollut lievää kasvua tarkastelujaksolla 2008–2022 niin, että vuonna 2018 heidän osuus ylitti 70 prosentin (kaavio 6).

Koulujen, raideliikenteen ja päivittäistavarakauppojen saavutettavuus

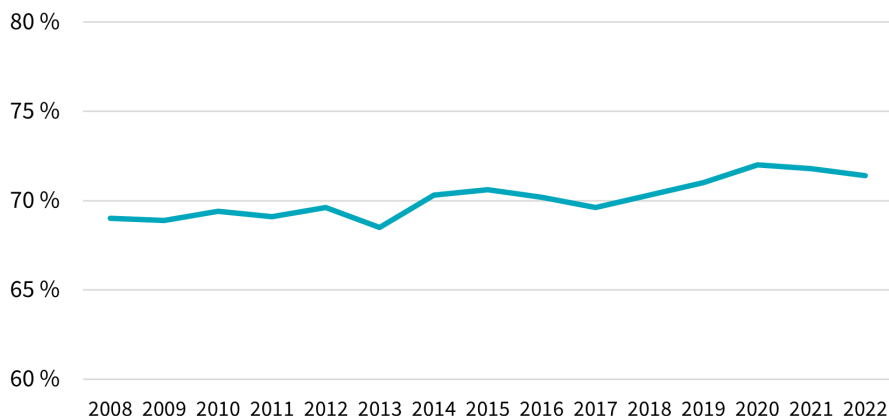

Kaavio 5. Koulujen, raideliikenteen ja päivittäistavarakauppojen saavutettavuuden kehitys Järvenpäässä 2008–2022.

Joukkoliikenteen mahdollistava väestötiheys

Asukastiheydeltään väh. 20 as/ha alueella asuvien osuus koko kaupungin väestöstä

Kaavio 6. Joukkoliikenteen mahdollistavan väestötiheyden kehitys Järvenpäässä 2008–2022. Joukkoliikenteen mahdollistava väestötiheys lasketaan kaupungin sen väestön osuutena, joka asuu alueella, jonka asukastiheys on vähintään 20 asukasta hehtaarilla.

Ristinummen yleissuunnitelma

Kaupungin kasvu tulee näkymään keskustan lisäksi myös eteläisessä Järvenpäässä, jonne Ristinummen alue sijoittuu. Ristinummen yleissuunnitelmassa laadittiin alueelle yleiskaavaa tarkentava visio ohjaamaan tulevaa asemakaavoitusta. Yleissuunnitelma laadittiin kaupungin omana työnä vuonna 2023 ja siihen osallistuivat kaupungin eri palvelualueet, museoviranomainen ja asukkaat.

Ristinummen visiossa korostuvat kylämaisyyss sekä vaivattomat yhteydet Järvenpään keskustaan, Tuusulanjärvelle ja Ainolan aluekeskukseen. Liikkumisympäristön suunnittelussa on kiinnitetty huomiota alueen kävely- ja pyöräilyolosuh-

teisiin, ja raideliikenteen lähin asema sijaitsee alle kilometrin päässä Ainolassa. Ristinummen suunnitelmassa näkyvät kulttuurimaisema ja laadukkaat ympäristörakenteet sekä ympäristöystävällistä elämäntapaa ohjaavat ratkaisut. Vision viheralueiden teemoina ovat luontolähtöisyys ja monipuolisuus, joiden avulla voidaan rikastuttaa kaupunkiluontoa. Tavoitteena olevaa kestävää arkea voidaan helpottaa esimerkiksi kestävien energiamuotojen käyttöä edistämällä ja paikallisilla jätteiden lajitteluratkaisuilla.

Lue lisää Ristinummen yleissuunnitelmasta [täältä](#).

Liikkuminen

Tavoitetila 2030

Liikkuminen on vähäpäästöistä ja perustuu älykkääseen liikennejärjestelmään. Järvenpää on aito pyöräilykaupunki.

Mittarit

- Kulkutapajakauma
- Tieliikenteen päästöt
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokanta
- Autoistuminen

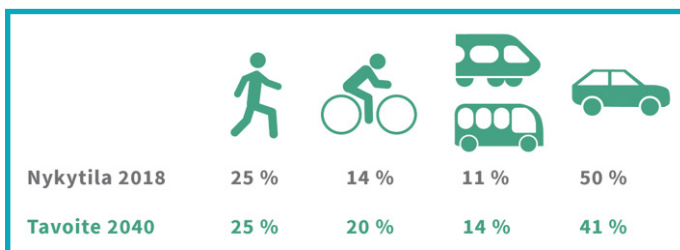

Puolet Järvenpään henkilöliikenteestä tehdään autolla, reilu kymmenys julkisella liikenteellä ja loput 39 % kävellen ja pyörällä (kuvio 1). Kulkumuotojakauma perustuu Helsingin seudun liikenteen laatimaan kyselytutkimuksena toteutettavaan liikumistutkimukseen. Säännöllisin väliajoin toteutettava tutkimus tehtiin edellisen kerran syksyllä 2023, mutta tämän seurantaraportin valmistuessa tuloksia ei ollut vielä julkaistu.

syytä kiinnittää huomiota tieliikenteen päästöjen vähentämiseen (kaavio 7). Yleiskaavatyössä tähän pyrittiin muun muassa keskittämällä toimintoja ja asumista juna-asemien läheisyyteen, ja lisäksi Järvenpäässä on suunnitelmallisesti kehitetty pyöräilyolosuhteita. Tiiviin kaupunkirakenteen ansiosta Järvenpäässä on hyvät mahdollisuudet kasvattaa kävelyn ja pyöräilyn osuuksia.

Kulkutapajakauma

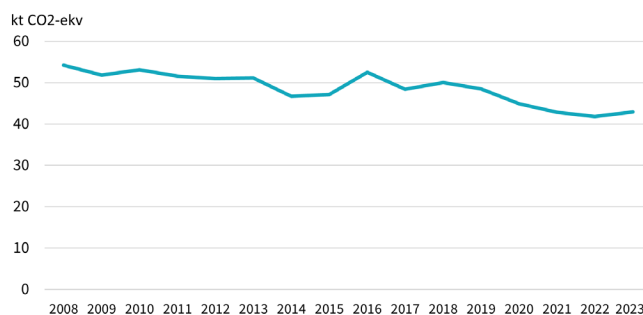
Kuvio 1. Kulkumuotojakauma vuonna 2018 ja tavoite vuoteen 2040 mennessä.

Kulkumuoto-osuuksien tavoitteet vuoteen 2040 mennessä asetettiin [Järvenpään liikennejärjestelmäsuunnitelmassa \(2020\)](#). Tavoitteen taustalla vaikuttivat muun muassa kaupungin hiilineutraaliustavoite, kansallinen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma ja MAL 2019 -suunnitelman kestävien kulkumuotojen tavoite.

Koska tieliikenteen päästöt muodostavat merkittävän osan Järvenpään kasvihuonekaasupäästöistä, ja koska tieliikenne aiheuttaa myös muita merkittäviä ympäristö- ja terveyshaittoja, on Järvenpäässä

Tieliikenteen päästöt

Kaavio 7. Järvenpään tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2023. Vuoden 2023 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Sitowisen laatimaan Järvenpään CO2-raporttiin 2024.

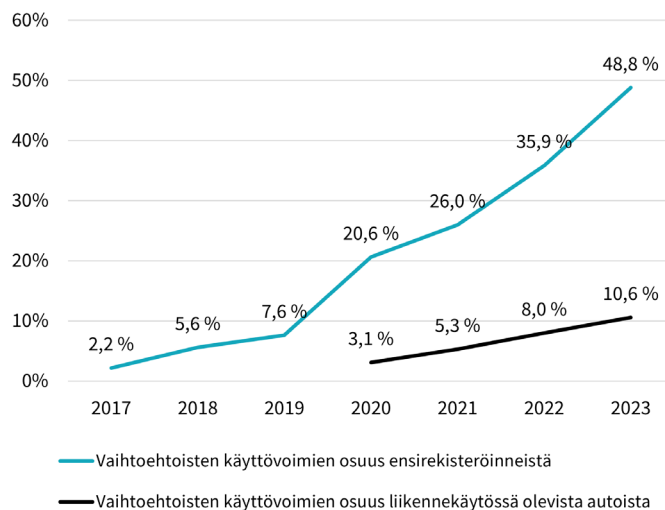
Hyvät raideyhteydet ja rakentamisen keskittäminen asemien läheisyyteen mahdollistavat sujuvat yhteydet lähikuntiin sekä lisäävät raideliikenteen houkuttelevuutta ja saavutettavuutta. Asemanseutujen tiivistäminen luo joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvulle hyvät edellytykset myös tulevaisuudessa.

Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen ja il-

manlaatuja heikentävien päästöjen vähentämistä vauhdittaa myös siirtymä fossiilisista polttoainesta vaihtoehtoisiin käyttövoimiin. Vuonna 2023 Järvenpään rekisteröidyistä, liikennekäytössä olevista henkilöautoista 10,6 % hyödynsi vaihtoehtoisia käyttövoimia, eli sähköä, maakaasua, vetyä tai ne olivat hybridejä, jotka yhdistävät vaihtoehtoisia käyttövoimia dieseliin tai bensiiniin (myös bensiini-etanoli hybridi) (kaavio 8). Kansallisella tasolla liikennekäytössä olevien vaihtoehtoisten käyttövoimien osuus henkilöautokannasta oli Järvenpäästä hieman pienempi, 8,6 %. Vuonna 2023 Järvenpään rekisteröidyistä uusista autoista 48,8 % hyödynsi vaihtoehtoisia käyttövoimia (kaavio 8), kun koko Suomessa vastaava osuus oli hieman suurempi, 56,3 %. Järvenpään autokannassa siirrytään bensiinistä ja dieselistä vaihtoehtoisiin käyttövoimiin suurin piirtein kansallisessa tahdissa.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokanta

Kaavio 8. Vaihtoehtoisten käyttövoimien osuus Järvenpään rekisteröidyistä henkilöautoista 2017–2023. Vuoden 2023 ensirekisteröinnit ja kaikki liikennekäytössä olevat henkilöautot. Vaihtoehtoisiin käyttövoimiin luetaan MayorsIndicators -määritelmän mukaisesti sähkö, vety, maakaasu (CNG), bensiini/CNG, bensiini/sähkö (ladattava hybridi), bensiini/etanoli, diesel/sähkö (ladattava hybridi).

Autoistuminen

Autojen asukaskohtainen määrä on pysynyt Järvenpäässä viime vuodet samana, eli noin joka toisella järvenpääläisellä on auto (0,47 liikennekäytössä olevaa autoa asukasta kohden).

Kaupunkiympäristö

Tavoitetila 2030

Liikkumista tukeva, esteetön, viihtyisä ja turvallinen kaupunkiympäristö edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.

Mittarit

- Liikenneonnettomuuksien määrä

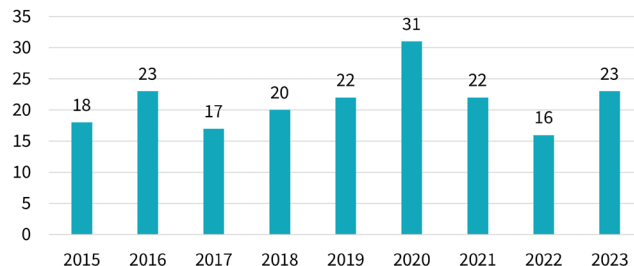
Turvallisessa liikenneympäristössä eri tavoilla liikkuminen on turvallista kaikille liikenteessä. Tavoitteena on vähentää liikenneonnettomuuksia ja lisätä kestävämpiä liikkumismuotoja ja arkiliikunnan määrää (ks. myös Järvenpään [hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma](#) ja [liikenneturvallisuussuunnitelma](#)).

Kaupunki edistää liikenneturvallisuutta monin tavoin, kuten liikennekasvatuksella, liikenneympäristöä kehittämällä, suunnittelemalla ja rakentamalla sekä huolehtimalla katujen siisteydestä ja turvallisuudesta.

Liikenteessä jokainen huolehtii omalla toiminnallaan omasta ja muiden turvallisuudesta. Liikenneolosuhteiden turvallisuutta tarkastellessa seurataan esimerkiksi henkilövahinkoon johtaneiden liikenneonnettomuuksien määrää, joka on ollut vähimmillään 16 vuonna 2022 ja enimmillään 31 vuonna 2020 tarkastelujaksolla 2015–2023 (kaavio 9). Selviä trendejä liikenneonnettomuuksien määrän vähenemisestä tai kasvusta ei ole tällä ajanjaksolla havaittavissa.

Liikenneonnettomuuksien määrä

Kaavio 9. Järvenpäässä vuoden aikana tapahtuneiden henkilövahinkoon johtaneiden liikenneonnettomuuksien määrä.

Viheralueverkosto

Tavoitetila 2030

Järvenpäässä on laaja ja yhtenäinen viheralueverkosto. Virkistysalueet ovat kaikkien asukkaiden helposti saavutettavissa.

Mittarit

- Virkistysalueiden saavutettavuus

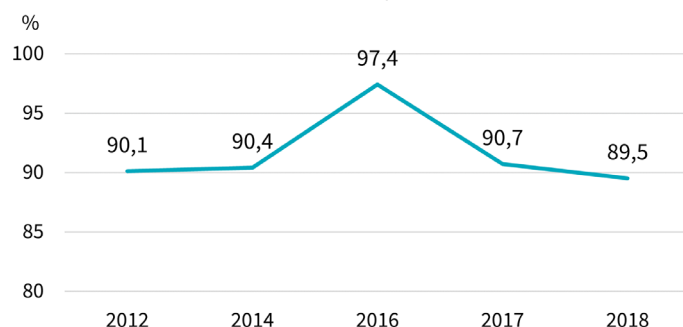
Yleiskaavassa on asetettu tavoitteeksi, että *“viherverkon jatkuvuus sekä luontoarvot varmistetaan ja laadukas kaupunkiluonto on ihmisiä lähellä.”* Viheralueet ovat tärkeitä hyvinvoinnin, viihtyisyyden, virkistykseen ja kaupunkikuvan kannalta ja lyhyt matka kodista viheralueelle lisää mahdollisuuksia nauttia lähiluonnosta. Suurin osa järvenpääläisistä asuu enintään 300 metrin etäisyydellä vähintään 1,5 hehtaarin kokoisesta viheralueesta (kaavio 10). Viimeisin tieto on vuodelta 2018. Viheryhteydet mahdollistavat eläinten liikkumisen viheralueiden välillä.

Viheralueiden ja metsien tärkeys sekä huoli niiden häviämisestä nousivat vahvasti esille vuoden 2024 alussa tehdyssä asukkaiden ympäristökyselyssä sekä asukkaille ja yhdistystoimijoille järjestetyssä kestävä Järvenpään kehittämistilaisuudessa kesäkuussa 2023 (lisää aiheesta s. 36).

Virkistysalueiden saavutettavuus

Korkeintaan 300 m etäisyydellä väh. 1,5 ha virkistysalueesta asuvien osuus Järvenpään väestöstä

Kaavio 10. Osuus järvenpääläisistä, jotka asuvat enintään 300 m etäisyydellä vähintään 1,5 hehtaarin kokoisesta virkistysalueesta.

Viherryttämisen haastekimpputyössä etsittiin viherratkaisuja tiivistyviin kaupunkeihin

Järvenpää oli mukana *Kaupunkivihreä tiivistyissä kaupungeissa* -haastekimpputyössä 2022–2023. Hanke oli osa ympäristöministeriön Kestävä kaupunki -ohjelmaa. Haastekimpassa yhdeksän kaupunkia ja kuntaa pohti, kuinka tiivistyissä kaupungeissa voi kehittää kaupunkiluonnon monimuotoisuutta sekä lisätä kaupunkivihreän määrää ja laatua. Lisäksi tarkasteltiin viherratkaisujen hyväksyttävyyden lisäämistä.

Kaupungit ja kunnat työstivät ratkaisuja näihin teemoihin yhteisissä työpajoissa. Yhteiskehittämisen tuloksena valmisteltiin yhdeksän ratkaisukorttia. Järvenpään, Helsingin, Lahden ja Vantaan yhdessä muotoilema ratkaisu keskittyi vihreän li-

säämiseen ja säilyttämiseen katutilassa ja kortteleissa taskupuistojen avulla. Tavanomaista puistoa pienempien taskupuistojen avulla voidaan säilyttää puita, varata tilaa hulevesille ja lumelle sekä luoda miellyttävää kaupunkiympäristöä sellaisissa paikoissa, jonne ei ole mahdollista perustaa isompaa puistoa. Työssä laadittiin yhteinen, suunnittelua ohjaava määritelmä taskupuistolle, sekä teemakarttoja mahdollisista taskupuistojen sijainneista. Järvenpäässä esimerkiksi nykyinen Sarkion aukion puisto voitaisiin määritellä taskupuistoksi. Järvenpään kaupungin asiantuntijoita oli mukana työstämässä myös muita viherryttämisen ratkaisukortteja, jotka voi ladata Suomen ympäristökeskuksen [sivuilta](#).

Tekniset verkostot

Tavoitetila 2030

Kaupungin infrastruktuuri suunnitellaan, toteutetaan ja ylläpidetään resurssiviisaasti energia- ja materiaalitehokkuutta edistäen.

Resurssiviisauden tiekartassa infrastruktuuriin liittyen toimintaperiaatteeksi on asetettu, että maankäytön suunnittelulla ohjataan rakentamista tukeutumaan olemassa oleviin verkostoihin. Lisäksi on tärkeää pitää huolta siitä, että infrastruktuurin korjausvelka ei kasva. Kaupunkitekniikan energia- ja materiaalitehokkuutta edistetään hyvällä suunnittelulla. Erilaisia, samaan sijaintiin liittyviä työtarpeita, kuten vesiverkoston korjaus- ja rakentamistarpeita sekä kadunrakentamista pyritään yhteensovittamaan ajallisesti. Infrastruktuurin suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon liittyviin hankintoihin

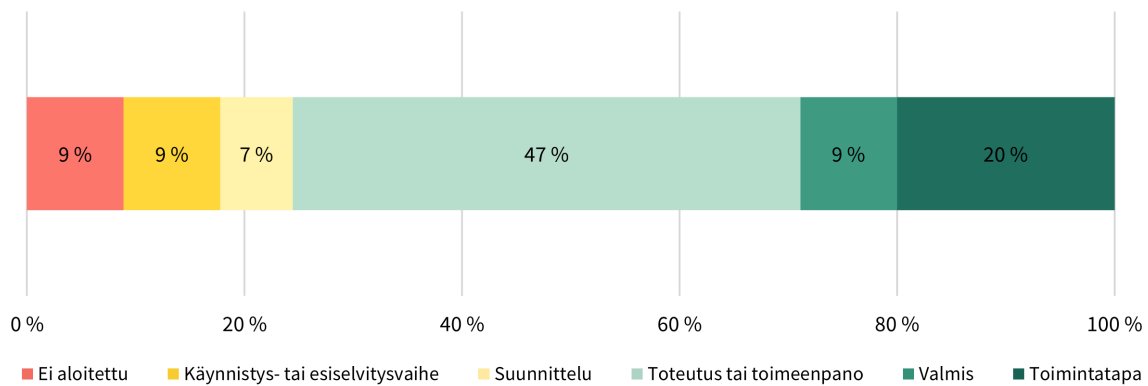
sisällytetään ympäristövaatimuksia, kuten kaluston päästökriteereitä. Kiertotaloutta puolestaan edistetään hyödyntämällä ylijäämämateriaalit muissa kohteissa ja jätejakeet lajittelemalla.

Energia, materiaalit ja kulutus

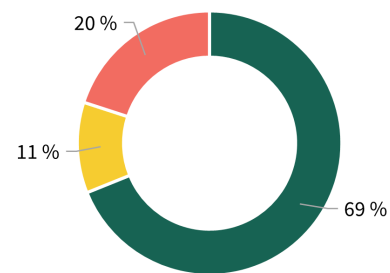
Energia-, materiaali- ja kulutusvalinnoilla vaikutetaan merkittävästi kaikkiin resurssiviisauden tavoitteisiin. Energiaratkaisut ovat avainasemassa päästövähennystavoitteiden toteutumiseksi. Materiaali- ja raaka-ainevalinnoissa voidaan edistää resurssiviisautta kokonaisvaltaisesti, sillä tuotteiden valinnalla vaikutetaan paitsi päästöihin, myös jätteen määrään ja luonnonvarojen kulutuksen tasoon. Kiertotalouden edistäminen on keskeinen osa resurssiviisauden edistämistä.

Energiaan, materiaaleihin ja kulutukseen liittyviä toimenpiteitä on 45. Näistä toimenpiteistä 47 % on edennyt toteutus- ja toimeenpanovaiheeseen, 9 % on valmiita ja 20 % on vakiintuneet toimintatavoiksi. 9 % toimenpiteistä ei ole vielä aloitettu ja 9 % toimenpiteistä on vielä käynnistys- tai esiselvityksessä. 7 % toimenpiteistä on suunnitteluvaiheessa. 69 % toimenpiteistä on edennyt suunnitellusti aikataulussa vuosina 2020–2023.

Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden ajantasaisuus

■ Ajallaan ■ Ei toteuteta tässä vaiheessa ■ Myöhässä

Energiatehokkuus

Tavoitetila 2030

Järvenpää on energiatehokkuuden edelläkävijä.

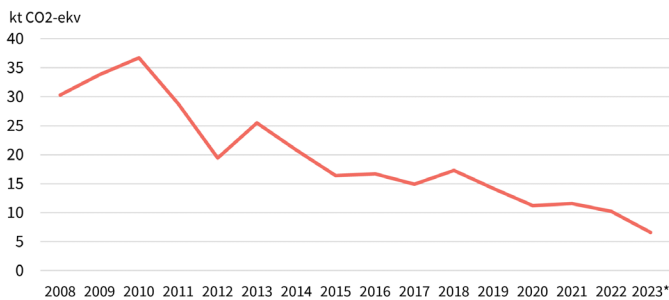
Mittarit

- Kulutussähkön päästöt
- Asuinrakennusten energialuokka
- Lämmön ja sähkön kulutus kaupungin omis- sa kiinteistöissä

Energiankulutuksesta syntyvien päästöjen kan- nalta on keskeistä kulutetun energian määrä ja energian lähteet. Energiankulutusta voi pienentää esimerkiksi säästämällä sähköä ja vähentämällä ve- den kulutusta sekä alentamalla huonelämpötilaa. Lämmönkulutukseen vuoden aikana vaikuttaa ul- kolämpötiloista riippuva lämmityksen tarve. Ener- giatehokkuuteen vaikuttavat energiantuotannon prosessien ja energiaa hyödyntävien laitteiden te- hokkuus sekä rakennusten ja tilojen rakennustekni- set ominaisuudet, kuten eristys.

Kulutussähkön päästöt

Kaavio 11. Järvenpään kuluttajien sähkönkulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2023. Vuoden 2023 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO2-raporttiin 2024.

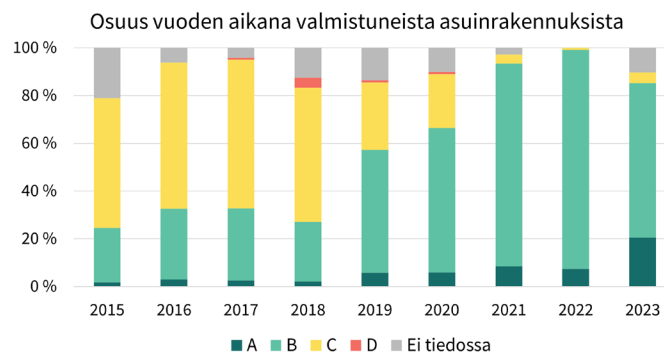
Rakennustekninen kehitys näkyy esimerkiksi rakennusten energialuokkien paranemisessa. Ener- giatehokkuuteen panostetaan myös siksi, että se useimmiten tuottaa säästöjä energiakuluissa. Ener- gialuokka määritetään rakennuksen ominaisuuksien ja lämmityksessä käytettävän energiamuodon perusteella. Vuodesta 2019 lähtien Järvenpäässä rakennetuista uusista asuinrakennuksista yli puo-

len energialuokka on ollut vähintään B ja vuodesta 2021 lähtien yli 80 % on ollut energialuokaltaan vähintään B (kaavio 12). A-energialuokan osuus on py- synyt vuosina 2015–2022 alle 10 prosentissa, mutta vuonna 2023 A-energialuokan osuus kasvoi 20 prosenttiin uusista asuinrakennuksista.

Asuinrakennusten energialuokka

Kaavio 12. Vuoden aikana valmistuneiden asuinrakennusten energialuokkien osuudet 2015–2023. Vuonna 2023 valmistui 68 uutta asuinrakennusta.

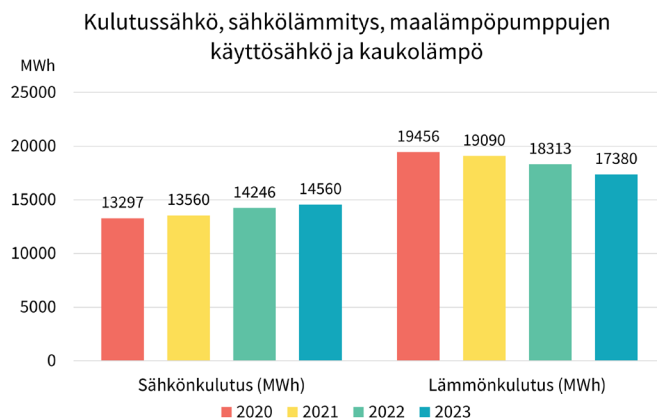
Kaupungin kiinteistöissä sähkönkulutus on kas- vanut hieman, kun taas lämmön kulutus laskenut hiukan vuosina 2020–2023 (kaavio 13). Rakennus- kannan uusiutumiselle on tyypillistä se, että uusissa rakennuksissa lämmönkulutus on alhaisempi ener- giatehokkuuden ansiosta, mutta sähkönkulutus saattaa olla korkeampi lisääntyneen talotekniikan ja sähkölaitteiden takia.

Järvenpään kaupunki on mukana kuntien ener- giatehokkuussopimuskaudella 2017–2025. So- pimuksessa kaupunki sitoutuu vähentämään

energiankäyttöään 7,5 % vuoden 2015 tasosta sopimuskauden loppuun mennessä. Vuoden 2015 energiakulutuksen kokonaismäärä oli 37 405 MWh, josta 7,5 prosentin vähennystavoite sopimuskauden loppuun mennessä on 2 805 MWh. Vähennystä ei kuitenkaan lasketa kaupungin toimintojen absoluuttisesta energiankulutuksesta, vaan erilaisten vähennystoimenpiteiden säästövaikutuksista. Järvenpään kaupungin sopimuksessa mukana ovat ne kiinteistöt, jotka ovat kaupungin omistuksessa ja joissa on kaupungin omaa toimintaa. Sopimuksessa ei ole huomioitu esimerkiksi katuvalaistusta. Kaupunki toimittaa valtion kestävä kehityksen yhtiö Motiva Oy:lle vuosittain raportin, johon on kirjattu vuosittainen energiankulutus vähennystoimintaan. Vuoden 2022 raportin jälkeen kaupunki on saavuttanut vähennyksiä 1 035 MWh/a, joka on 37 % lopputavoitteesta.

Lämmön ja sähkön kulutus kaupungin omilla kiinteistöissä

Kaavio 13. Sähkön- ja lämmönkulutus kaupungin kiinteistöissä 2020–2023. Sähkönkulutukseen sisältyy kulutussähkö, sähkölämmitys ja maalämpöpumppujen käyttösähkö. Lämmönkulutus kuvastaa kaukolämmön kulutusta kaupungin omistamissa kiinteistöissä, joissa on kaupungin omaa toimintaa. Ulosvuokratut kohteet sekä kaupungin vuokra-kohteet, joiden energiankulutukseen tai energiatoimenpiteisiin kaupunki ei voi vaikuttaa, eivät ole laskelmissa mukana noudattaen KETS-sopimuksen rajoituksia.

Anni-tädin kylän suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailussa valikoitui vähähiilisiä kohteita

Anni-tädin kylän suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailuun perustuen valittiin toteutusehdotukset, joissa mahdollistuvat vähähiilisyys, energiatehokkuus, pitkäikäisyys ja resurssiviisaus.

Laadukas perheasuntokohte toteutetaan massiivihirrestä. Toinen kohde on pienkerrostalo, joka tullaan rakentamaan vähähiilisestä betonista ja hirrestä.

Energiantuotanto

Tavoitetila 2030

Energiantuotanto on fossiilitonta ja hiilineutraalia. Uudisrakennukset toteutetaan uusiutuvia energialähteitä hyödyntäen. Vähähiiliset lämmitysratkaisut ovat merkittävältä osin korvanneet öljylämmityksen.

Mittarit

- Lämmityksen päästöt lämmitysmuodoittain

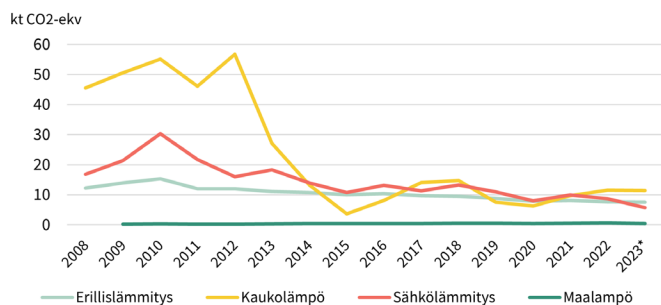

Fossiilisia energianlähteitä ovat öljy, kivihiili, turve ja maakaasu. Siirtymällä uusiutuviin energianlähteisiin vähennetään päästöjä ja voidaan lisätä energiomavaraisuutta. Uusiutuvaa energiaa voidaan lisätä esimerkiksi energiaremonteilla, valitsemalla

uudisrakennuksiin uusiutuvaa energiaa lämmön lähteeksi tai hankkimalla vihreää sähköä. Lämmityksen päästöjä Järvenpäässä ovat laskeneet erityisesti kaukolämmön ja sähköntuotannon päästöker toimien aleneminen (kaavio 14).

Lämmityksen päästöt lämmitys- muodoittain

Kaavio 14. Järvenpään lämmityksen kasvihuonekaasupäästöjen kehitys lämmitysmuodoittain 2008–2023. Vuoden 2023 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO₂-raporttiin 2024.

Öljylämmityksestä luopuminen kokosi järvenpääläisiä Järvenpää-talolle pientalojen lämmitysiltan

Järvenpään kaupunki kartoitti osana hiilineutraaliustavoitteen edistämistä kaupungin alueella olevia öljylämmitteisiä pientaloja ja niiden nykyisiä lämmitysmuotoja. Oli tiedossa, että rakennustietokannassa on lämmitysjärjestelmän osalta virheellistä tai vanhentunutta tietoa, joten tavoitteena oli päivittää samalla rakennusten tietoja. Noin 1 200 kiinteistölle, joilla rakennustietokannan perusteella oli öljylämmitys, lähetettiin kirjeenä kyselylomake ja kutsu lämmitysiltan. Kyselyyn saatiin noin 600 vastausta. Vastausten perusteella noin 400 kiinteistöllä ei ole enää tai ei ole koskaan ollutkaan öljylämmitystä. Huhtikuun lopussa järjestettyyn lämmitysiltan osallistui noin 70 kuulijaa. Illan aikana asiantuntijat esittelivät erilaisten lämmitysmuotojen mahdollisuuksia kiinteistöissä sekä kertoivat niiden investointi- ja käyttökustannuksista.

Kiertotalous

Tavoitetila 2030

Järvenpäässä toimitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.

Mittarit

- Yhdyskuntajätteen määrä Järvenpäässä ja jätteiden kierrätysaste
- Kaupungin omassa toiminnassa syntyvät jätteet
- Jätteiden käsittelyn päästöt

Kiertotaloudessa tavarat ovat pitkäikäisiä ja korjattavia ja materiaalit pysyvät pitkään käytössä uusissa käyttötarkoituksissa, jolloin jätettä syntyy merkittävästi vähemmän ja uusia luonnonvaroja tarvitsee ottaa vähemmän käyttöön. Kiertotaloudessa päästöjä syntyy vähemmän luonnonvarojen hankinnasta ja jalostuksesta, eivätkä jätteen loppusijoituspaikat vie tilaa ympäristössä. Kun uusia luonnonvaroja tarvitsee ottaa vähemmän käyttöön, voidaan vähentää myös elinympäristöihin kohdistuvaa muutosta. Kiertotalouden toimintamallissa tavaroita ja materiaaleja käytetään uudelleen, kor-

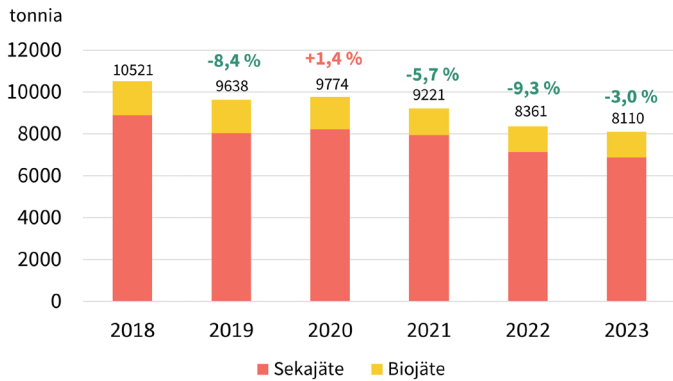

jataan sekä kierrätetään ja muokataan toisiin käyttötarkoituksiin sopiviksi. Kiertotaloutta voi edistää hankkimalla tavaroita käytettynä, pitämällä omistamansa tavarat pitkään käytössä ja korjaamalla niitä, vähentämällä tarpeetonta kulutusta sekä lajittelemalla jätteet.

Vuonna 2023 yhdyskuntajätteen eli seka- ja biojätteen määrä oli kokonaisuudessaan laskenut Järvenpäässä 23 % vuoteen 2018 verrattuna. Sekajätteen määrä on laskenut 23 % ja biojätteen määrä 25 % (kaavio 15). Sekajätteen osuus yhdyskuntajät-

teestä on noin 85 % ja biojätteen osuus noin 15 % (keskiarvot 2018–2023). Sekajätteen määrän vähentymiseen vaikuttaa erityisesti lajittelun tehostumisen lajitteluvälvoitteiden tiukentumisen myötä.

Yhdyskuntajätteen määrä Järvenpäässä

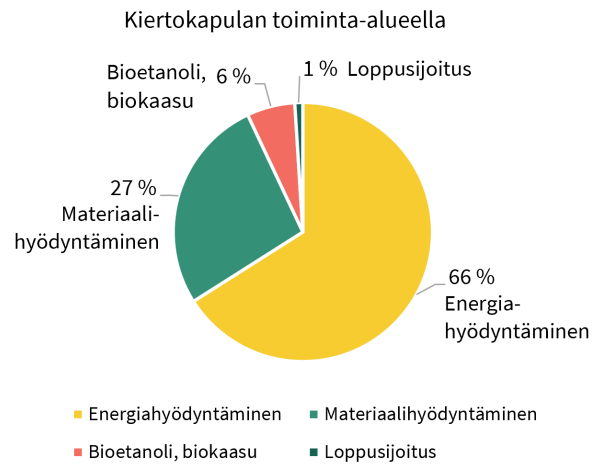
Kaavio 15. Erilliskerättyjen bio- ja sekajätteen määrät Järvenpäässä 2018–2023. Muutosprosentit on merkitty edelliseen vuoteen nähden jätteen kokonaismäärän perusteella.

Tietoa jätteen kierrätysasteesta saadaan jätehuolto-yhtiö Kiertokapulan toiminta-alueelta (kaavio 16). Kaupunkikohtaisesti tietoa ei ole toistaiseksi saatavilla. Vuoteen 2022 verrattuna merkittävin ero vuonna 2023 oli materiaalihyödyntämisen osuuden kasvu 22 prosentista 27 prosenttiin ja energiahyödyntämisen osuuden pieneneminen 70 prosentista 66 prosenttiin. Bioetanolin ja biokaasun (6 % vuonna 2023) sekä loppusijoituksen (1 % vuonna 2023) osuuksissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia viime vuosina.

Kaupunkistrategian yhtenä mittarina on kaupungin toiminnassa syntyvän jätteen määrä sisältäen kiinteistöt, joissa on kaupungin omaa toimintaa, Mestari-toiminnan kiinteistöt sekä Mestariasuntojen asuinkiinteistöt. Järvenpään kaupungin tavoitteena on vähentää kaupungin toiminnassa syntyvien jätteen määrää vuoden 2021 tasosta 5 % vuoteen 2026 mennessä ja vuoden 2026 tasosta 4 % vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2023 mennessä sekajätteen määrä on vähentynyt 14,5 % ja biojätteen määrä on kasvanut 7,6 % vuoteen 2021 verrattuna (kaavio 17). Lajittelumahdollisuudet ovat kehittyneet kaupungin ja Mestariasuntojen kiinteistöissä viime vuosina, mikä on todennäköisesti vaikuttanut lajittelun tehostumiseen ja sekajätteen vähentymiseen. Biojätteen vähentämiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota jatkossa.

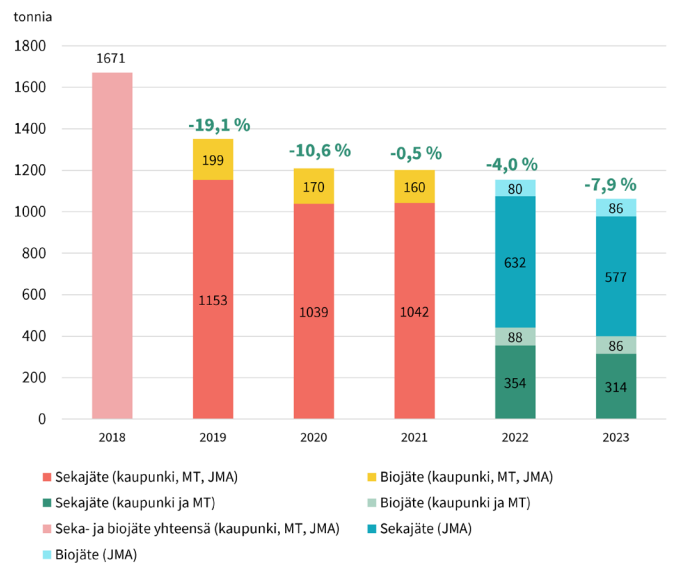
Kierrätysaste

Kaavio 16. Jätteen hyötykäytön kohteet ja jätteen osuus hyötykäyttökohteittain Kiertokapulan toiminta-alueella. Osuudet sisältävät Kiertokapulan toimesta kerätyt asumisessa syntyneet ja siihen rinnastettavat kaupan ja teollisuuden jätteet sekä rakentamisessa ja purkamisessa syntyneet jätteet Kiertokapulan alueella.

Kaupungin omassa toiminnassa syntyvät jätteet

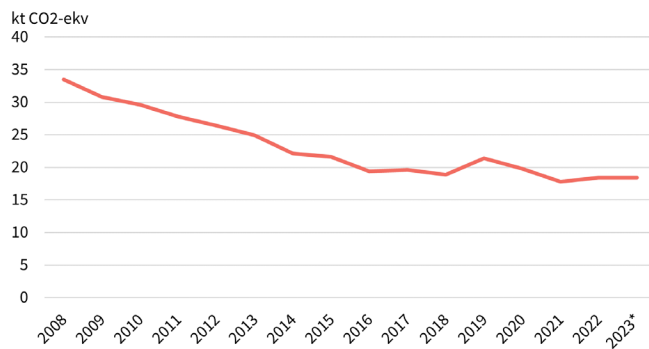

Kaavio 17. Järvenpään kaupungin, Mestari-toiminnan (MT) sekä Mestariasuntojen (JMA) kiinteistöistä toimitetut seka- ja biojätteet 2018–2023. Muutosprosentit on merkitty edelliseen vuoteen nähden jätteen kokonaismäärän perusteella. Vuodesta 2022 lähtien seurataan erikseen kaupungin ja Mestari-toiminnan kiinteistöissä syntyvää jätettä ja Mestariasuntojen kiinteistöissä syntyvää jätettä, jotta jätteen vähentämisen toimenpiteet voidaan kohdentaa paremmin. Kaupunkistrategiassa asetettu mittari ja prosentuaalinen vähennystavoite koskee näitä kaikkia.

Biojätteen lajittelulvelvoite laajeni koskemaan 1-4 asunnon kiinteistöjä Järvenpäässä huhtikuussa 2024. Lajittelulvelvoitteiden tiukentamisella pyritään saamaan kierrätykseen kelpaavat materiaalit ja biojäte erilleen sekajätteestä. Biojäte sekajätteen seassa heikentää polttamisprosessin lämpöarvoa ja siitä saatavaa energiaa, jota käytetään kaukolämmön tuotannossa. Keräämällä biojäte erikseen se voidaan kompostoida ja näin sen sisältämät ravinteet voidaan hyödyntää multana. Sekajätteen seassa hapettomissa oloissa biojätteen hajoamisesta syntyy tehokkaasti ilmastoa lämmittävää kasvihuonekaasua, metaania. Kun biojäte kompostoidaan asianmukaisesti, metaania ei synny, ja jos biojäte mädätetään mädättämössä, saadaan metaanitalteen. Näin voidaan vähentää jätteenkäsittelyn päästöjä (kaavio 18).

Jätteiden käsittelyn päästöt

Kaavio 18. Jätteiden käsittelyn kasvihuonekaasupäästöt Järvenpäässä 2008–2023. Jätteiden käsittelyn päästöihin lasketaan kiinteän jätteen kaatopaikkasijoituksen, laitospöytäkompostoinnin ja jäteveden käsittelyn päästöt. Vuoden 2023 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO2-raporttiin.

Hankinnat

Tavoitetila 2030

Kaupungin hankinnat ja investoinnit edistävät kestävästä kehitystä.

Mittarit

- Ympäristökriteerejä sisältävien hankintojen osuus (mittaria ei ole vielä kehitetty ja otettu käyttöön)

Kaupungit ja kunnat ovat merkittäviä hankintojen tekijöitä Suomessa. Tekemällä kestäviä julkisia hankintoja ja investointeja kunnat voivat edistää strategisia ilmasto- ja resurssiviisautavoitteitaan sekä kestävien ja vastuullisten ratkaisujen markkinoita. Myös hankintalaki ohjaa sosiaalisten ja ympäristönäkökulmien huomioimiseen hankinnoissa.

Järvenpäässä hankintapalvelut kehittävät ja koordinoivat kaupungin tekemiä hankintoja ja hankintasopimuksia. Keskeistä hankintojen ympäristövaikutusten vähentämiseksi on se, että hankintoja valmistelevat yksiköt arvioivat tarkkaan hankintatarvetta, kartoittavat mahdollisuudet vastata tarpeeseen käytetyillä tavaroilla tai välineillä uuden hankkimisen sijaan ja mikäli hankitaan uutta, pyritään tekemään hankinta kestävästi.

Resurssiviisauden näkökulmasta keskeisiä kaupungin tekemiä hankintoja ovat esimerkiksi rakentamiseen ja korjaamiseen liittyvät hankinnat ja investoinnit, joilla voidaan edistää muun muassa energiatehokkuutta sekä vähähiilisten ja uusiomateriaalien käyttöä, sekä liikenne- ja kulkuneuvohankinnat. Kaupunki voi myös ostaa esimerkiksi vihreää sähköä ja valita ateriapalveluissa tarjottavan ympäristöystävällistä ruokaa. Tulevaisuudessa hankintojen kestävyyttä seurataan Järvenpäässä hankintojen päästötietojen ja ympäristökriteerien avulla. Hanselin eli julkishallinnon yhteishankintayksikön Hankintapulssi-palvelun kautta on mahdollista seurata Järvenpään ostolaskujen hiilijalanjälkeä ja Valtiokonttorin [Tutki hallintoa -palvelussa](#) voi tarkastella kuinka monessa kynnysarvon ylittävässä hankinnassa on huomioitu ympäristökriteerit.

Ruokajärjestelmä

Tavoitetila 2030

Ruokatuotantoketju on kestävä.

Mittarit

- Ruokahävikin määrä (ruokahävikin määrää ei ole vielä saatavilla kattavaa seurantatietoa)

Ruoantuotannolla on laajat vaikutukset ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen. Ruoan tuotantoketjussa alkutuotannolla, eli maataloudella on merkittävimmät ympäristövaikutukset, kun taas jatkojalostuksen, pakkaamisen ja jakelun ympäristövaikutukset ovat pääsääntöisesti vähäisemmät.

Ruoan alkutuotanto vaatii paljon maa-alaa. Maankäytön muutoksen seurauksena syntyy päästöjä ja monet elinympäristöt ovat pienentyneet merkittävästi luonnon monimuotoisuutta heikentäen. Peltoviljelyssä käytettyjen teollisten lannoitteiden tuottaminen vaatii paljon energiaa ja lannoitteiden sisältämien ravinteiden huuhtoutuminen maaperästä vesistöihin puolestaan aiheuttaa rehevöitymistä. Eläinperäisen ruoan tuotanto on erityisen kuormittavaa ympäristön näkökulmasta, sillä rehun

kasvattaminen vaatii paljon peltopinta-alaa, vettä ja lannoitteita. Lisäksi eläinten lanta ja nautaeläinten märehäminen aiheuttavat päästöjä. Kalakantojen uusiutumiskyvyn ylittävä, liiallinen kalastus puolestaan heikentää kalakantoja ja uhkaa luonnon monimuotoisuutta.

Ruoan ympäristövaikutuksia voidaan vähentää erityisesti lisäämällä kasvien osuutta ruokavaliossa ja vähentämällä eläinperäisen ruoan, erityisesti punaisen lihan määrää. Ruokavaliomuutoksilla voi usein edistää sekä terveyttä että ympäristönäkökuomia samaan aikaan.

Kaupungin ateriapalvelujen sopimustoimittaja on Palmia, joka toimittaa ruoat opetuksen- ja kasvatuksen toimipisteisiin.

Resurssiviisasta toimintaa Myllytien toimintakeskuksessa

Myllytien toimintakeskuksessa järjestetään kaupungin osaamis- ja työllisyyspalvelujen toimintaa, johon kuuluu asiakasohjausta, ryhmätoimintoja ja neuvontaa. Toimintakeskuksen yhteydessä sijaitseva lounasravintola Cooperin kulma toimii ammatillisena työpajatoimintana, jonka avulla edistetään työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja voidaan tarjota harjoittelumahdollisuuksia opiskelijoille. Toimintaa järjestetään ravintola-, kahvila- sekä cateringalan tehtävissä. Tavoitteena on osaamisen ja työelämätaitojen kehittyminen joko ammatillisen kasvun tai kokonaan uuteen ammattialaan perehtymisen kautta.

Cooperin kulma löytyy ResQ-hävikkiruokasovelluksesta, jonka avulla voidaan myydä ylijäämäruokaa. ResQ-sovelluksen avulla hävikin määrää

on onnistuneesti saatu vähennettyä. Vuonna 2023 Cooperin kulma myi ResQ-sovelluksen kautta 1903 annosta, joka on 94 % kaikista vuoden aikana ResQ-sovellukseen myyntiin laitetuista annoksista.

Resurssiviisauts näkökulmat näkyvät myös laajemmin Myllytien toimintakeskuksessa. Toimintakeskuksesta löytyy esimerkiksi kierrätyspiste, johon asiakkaat voivat tuoda ja ottaa kiertoon muun muassa käyttötavaraa ja lehtiä. Lisäksi kertakäyttöastioiden käyttöä vähennetään lainaamalla iltaisin kokoustaville toimijoille lounasravintolan astioita. Lisää Myllytien toimintakeskuksen toiminnasta ja kestävä kehityksen edistämisestä voit lukea [täältä](#).

Ympäristön tila

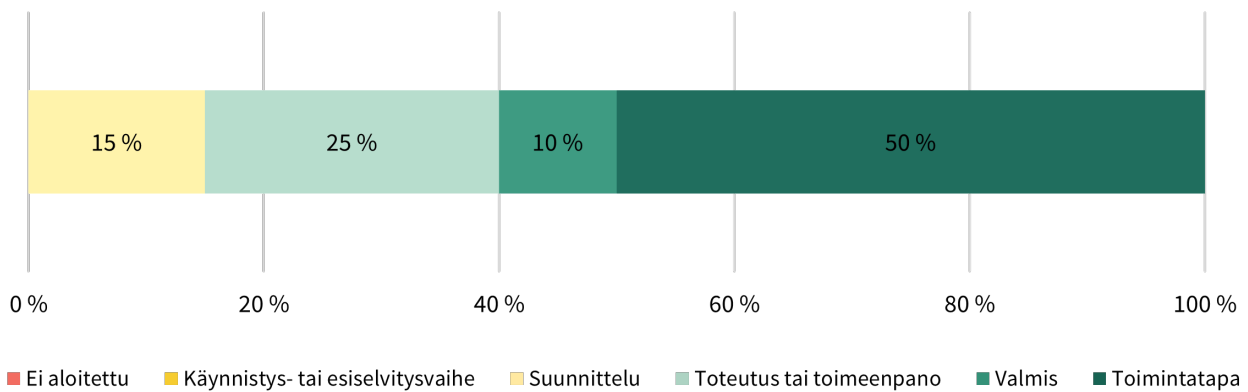
Elinvoimaisen kaupunkiluonnon turvaaminen on tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta ja kaupunkiluonto ja viheralueiden elinvoimaisuus vaikuttavat merkittävästi myös kaupungin viihtyisyyteen. Lisäksi viheralueet ja viherementit, niin luonnonmukaisemmat kuin rakennetummat, ovat tärkeässä roolissa muun muassa hulevesien hallinnassa ja miellyttävien pienilmastojen luomisessa.

Ympäristön tilaan vaikutetaan olennaisesti vesien suojelulla. Tavoitteena on, että Tuusulanjärven ekologinen tila olisi hyvä vuoteen 2030 mennessä. Tällä hetkellä tila on tyydyttävä, kun se vielä muutama vuosi sitten oli välttävä. Vesistöjen suo-

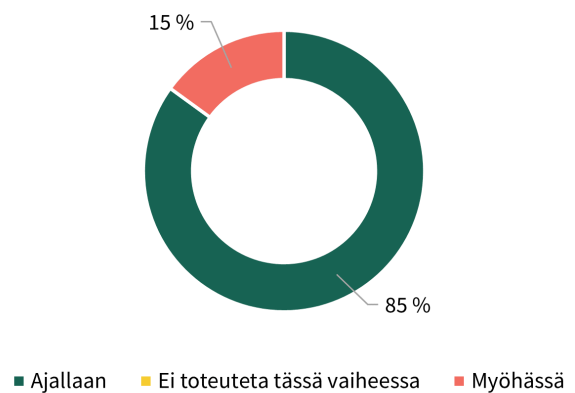
jelua edistetään myös hulevesien hallinnalla sekä pohjavesiä ja pienvesiä vaalimalla. Tiiviissä kaupunkiympäristössä myös melu ja ilmanlaatu vaikuttavat kaupunkiympäristön terveellisyyteen ja viihtyisyyteen.

Ympäristön tilaan liittyviä toimenpiteitä on 20. Näistä toimenpiteistä 25 % on edennyt toteutus- ja toimeenpanovaiheeseen, 10 % on valmiita ja 50 % vakiintuneet toimintatavoiksi. 15 % toimenpiteistä on vielä suunnitteluvaiheessa, mutta kaikki toimenpiteet on aloitettu toteutussuunnitelman aikana. 85 % toimenpiteistä on edennyt suunnitellusti aikataulussa vuosina 2020–2023.

Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen

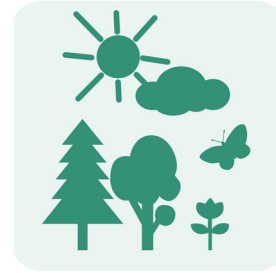
Tavoitetila 2030

Järvenpää on ilmastokestävä kaupunki.

Mittarit

- Ilmastonmuutokseen varautuminen (arvioidaan tunnistettujen toimenpiteiden seurannan kautta)

Sen lisäksi, että ilmastonmuutosta tulee hillitä tehokkaasti ja nopeasti, tulee ilmastonmuutoksen myös varautua. Kaupunkia suunnitellaan ja rakennetaan pitkälle tulevaisuuteen, minkä takia on eri-

tyisen tärkeää huomioida mahdolliset muutokset tulevaisuuden olosuhteissa, toiminnassa ja tarpeissa.

Hulevesien hallinnalla ehkäistään tulvia ja lisätään viihtyisyyttä

Kaupungissa on paljon tiivistä pintaa, joka estää sade- ja lumen sulamisvesistä muodostuvien hulevesien imeytymisen maaperään. Tulvia ehkäistään ohjaamalla hulevedet imeytymiseen sopivalle alueelle tai hulevesikaivoon. Hulevesien hallinta on tärkeää myös ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmasta, sillä hulevesien määrät voivat tulevaisuudessa kasvaa lisäten tulvariskiä.

Vuonna 2023 hulevesien hallinnassa kiinnitettiin erityistä huomiota Pohjoisväylän ja Sipoontien alikulkukäytävien tulvimisen hillintään. Työtä tehtiin kaupunkitekniikan ja Järvenpään Veden kanssa yhdessä. Hulevesien viivytysohjauksia valmistui Valovirrankadulle ja Auerpuistoon.

Kaupunki pyrkii rakentamaan luonnonmukaisia

ja luonnon materiaaleja hyödyntäviä hulevesien viivytysohjauksia ja imeytysratkaisuja Järvenpään yleisillä alueilla. Veden virtaaman hidastaminen ja kasvillisuus puhdistavat hulevettä ennen sen päätymistä vesistöön. Näin haitallisia aineita kulkeutuu vähemmän vesistöihin, kuten Tuusulanjärveen.

Maisemoinnin avulla hulevesirakenteista, kuten tulvatasanteista ja viivytysohjauksista voidaan tehdä osa viihtyisiä viherympäristöjä virkistyksen ja ulkoilun näkökulmasta. Vuonna 2023 Pikku-Kallen puistoon ja sen läheiseen liikenneympyrään rakennettiin istutuksia, joiden kasvialustaa laskettiin viereistä maanpintaa alemmaksi. Maanpintaa alemmaksi laskettu istutus mahdollistaa veden kerääntymisen imeytymiseen sopivaan paikkaan. Myös kasvillisuus on valittu kohteeseen tätä silmällä pitäen.

Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen

Tavoitetila 2030

Tuusulanjärven sekä pienvesien ja pohjavesien tila on hyvä. Tuusulanjärvi on kaupunki- ja luonnonympäristön ydin.

Mittarit

- Tuusulanjärven tila

Tuusulanjärvi on keskeinen osa Järvenpään luontoa, historiaa, kulttuuria ja kaupunkikuvaa. Tuusulanjärven rehevöityminen alkoi ympäröivän alueen asutuksen vakiintuessa, kun metsiä raivattiin pelloiksi ja ravinteita alkoi huuhtoutua järveen aiempaa enemmän. Tilanne heikkeni merkittävästi, kun 1950- ja 60-luvuilla heikosti puhdistetut jätevedet johdettiin järveen. Viikin jätevedenpuhdistamolle johtavan jätevesiviemärin valmistuminen vuonna 1979 vähensi merkittävästi ravinnekuormitusta. Tuusulanjärveä ympäröivältä alueelta, useista lähteistä peräisin oleva ravinnevaluma kuormittaa järveä edelleen. Liiallinen ravinnekuormitus aiheuttaa esimerkiksi rehevöitymistä, mistä seuraa sinileväkukintoja, rantojen umpeenkasvua ja särkikalojen runsastumista kalakannassa.

Tuusulanjärven tilaa on pyritty kohentamaan sekä valuma-alueella tehtävillä toimilla että järvellä tehtävillä hoitotoimenpiteillä. Maanviljelyn muutokset, kuten lannoitteiden käytön vähentäminen, suorakylvö, kevytmuokkaus ja purojen varsille perustetut suojavyöhykkeet sekä kaupunkialueiden hulevesien viivyttäminen ennen niiden päätymistä järveen vähentävät järven valuma-alueelta tulevaa ulkoista ravinnekuormitusta. Ulkoisen ravinnekuormituksen vähentäminen on tärkeää, jotta ravinteiden määrä järvessä ei kasva.

Järvellä tehtävillä hoitotoimenpiteillä pyritään hillitsemään järven sisäistä ravinnekuormitusta, jossa ravinteita vapautuu järven pohjasta. Esimerkiksi hoitokalastuksella vaikutetaan järven kalastoon poistamalla pohjaa pölyttäviä särkikalvoja. Kosteikkojen kunnostuksella ehkäistään ravinteiden

päätymistä järveen ja rantojen ruoppauksella parannetaan järven virkistyskäytön mahdollisuuksia. Tuusulanjärvi-hanketta koordinoi Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Pitkäjänteisen työn ansiosta järven tila on kohentunut huonosta tilasta tyydyttävään vuonna 2019 (kuvio 2).

Tuusulanjärven tila

2019–2023 tyydyttävä

2017–2018 huono

Kuvio 2. Tuusulanjärven ekologinen tila 2017–2023.

Tulevaisuudessa Tuusulanjärven kunnon parantamiseksi tarvitaan vaikuttavia toimia, sillä lämpenevä ilmasto saattaa vaikeuttaa valuma-alueelta tulevan ravinnekuormituksen vähentämistä. Jos sateiden määrä kasvaa ja entistä suurempi osa talven sateesta sataa vetenä lumen sijaan, voi ravinteiden huuhtoutuminen lisääntyä. Ympärivuotisen kasvupeitteisyyden suosimisen merkitys pelloilla kasvaa, kun lumikerros ja routa eivät suojaa maata sateen huuhtomiselta talvisin. Veden lämpötilan nousminen saattaa myös pahentaa sinileväkukintoja pidentämällä niiden kestoa ja voimakkuutta.

Luonnon monimuotoisuus

Tavoitetila 2030

Luonnon monimuotoisuuden säilymiseen panostetaan ja elinvoimainen kaupunkiluonto on turvattu.

Mittarit

- Luonnonsuojelualueiden pinta-ala

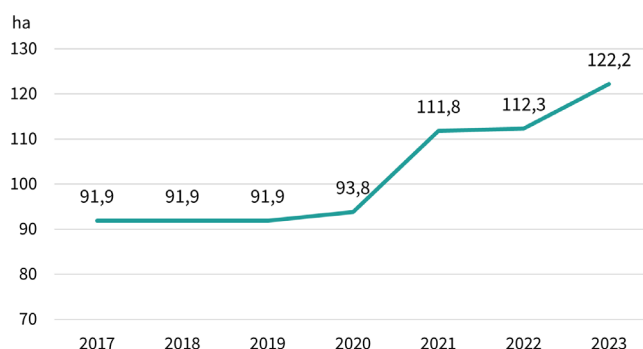

Järvenpäässä suojellaan luontoselvityksissä arvokkaimmiksi tunnistettuja luontokohteita esimerkiksi perustamalla luonnonsuojelualueita. Järvenpään merkittäviä luontoarvoja ovat muuttolintujen ja lukuisten uhanalaisten lintulajien pesimä- ja ruokailualueena suosima Tuusulanjärven lintuvesi sekä lehdot, joista suurin on Lemmenlaakson lehto.

Luontokohteiden lisäksi myös rakennettuun viherympäristöön voidaan tuoda monimuotoisuutta esimerkiksi suosimalla niittyjä nurmikoiden sijaan, tuomalla lahopuita puistoihin sekä istutettavien ja kylvettävien kasvilajien valinnalla.

Luonnonsuojelualueiden pinta-ala

Kaavio 19. Luonnonsuojelualueiden yhteenlaskettu pinta-ala Järvenpäässä 2017–2023. Pinta-alaan lasketaan Järvenpään kaupungin maille perustetut, valtion omistamat sekä yksityisten maanomistajien perustamat luonnonsuojelualueet Järvenpäässä.

Järvenpäähän perustettiin kolme uutta luonnonsuojelualuetta

Järvenpäähän perustettiin alkuvuodesta 2023 kolme uutta luonnonsuojelualuetta kaupungin omistamille alueille. Uudet luonnonsuojelualueet ovat Isokydön purolaakson lehto, Haarajoen jokivarsilehto ja Vanhankylänniemen jalopuulehto. Vuonna 2015 tehdyssä Järvenpään luontotyyppiselvityksessä suositeltiin näiden alueiden suojelamista niiden luontoarvojen perusteella ja ne on osoitettu luonnonsuojelualueina Järvenpään yleiskaavassa 2040.

Näiden suojelualueiden perustamisella pyritään vaalimaan Suomessa uhanalaisia lehtometsiä. Vaikka lehtoja on vain 1 % Suomen maapinta-alasta, esiintyy niissä yli puolet Suomen uhanalaisista metsälajeista. Isokydön purolaakson lehdon luonnonsuojelualue on uusista luonnonsuojelualueista suurin, 5,3 hehtaaria. Lähes luonnontilainen runsasravinteinen puronvarsilehto

on kansallisesti arvokas kohde. Haarajoen jokivarsilehtoon perustettu luonnonsuojelualue on kooltaan 0,4 hehtaaria ja Vanhankylänniemen jalopuulehdon luonnonsuojelualue 1,7 hehtaaria. Lisää Järvenpään luonnonsuojelualueista voit lukea [täältä](#).

Viimeisen kolmen vuoden aikana (2021–2023) Järvenpään luonnonsuojelualueiden yhteenlaskettu pinta-ala on kasvanut 28,4 hehtaarilla, eli lähes 30 % vuoteen 2020 verrattuna (kaavio 19). Luonnonsuojelualueiden pinta-ala on kuitenkin pieni Järvenpään koko pinta-alaan nähden, noin 3 %. Suomi on sitoutunut EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteisiin, joista yksi on suojella EU:n maapinta-alasta 30 %, josta 10 % tulisi olla tiukasti suojeltu, mukaan lukien kaikki jäljellä olevat luonnontilaiset metsät.

Monimuotoisuutta kaupungin viherympäristöön

Viheralueiden suunnittelulla, rakentamisella ja ylläpidolla on mahdollista edistää kaupunkiluonnon monimuotoisuutta. Muun muassa lahopuun lisääminen puistoihin tarjoaa elinympäristön ja ravintoa monille eliöille. Tällaisia maapuita lisättiin vuonna 2023 Närepuistoon ja Mehiläispolun puistoon. Puistometsiin maapuita jätetään lahoamaan normaalien hoitotöiden yhteydessä.

Viheralueiden ylläpidon muutoksilla voidaan esimerkiksi muuttaa nurmikoita niityiksi. Tätä myös asukkaat ovat toivoneet. Niittyjen kasvilajisto on nurmikoita rikkaampaa, mikä hyödyttää esimerkiksi hyönteisiä. Tienpientareita leikattiin vuonna 2023 harvemmin asukkaiden toiveesta kohteissa, joissa se oli liikenneturvallisuuden ja kasvillisuuden kannalta mahdollista. Samalla toimenpiteellä onnistuttiin lisäämään kukkivien kasvien määrää. Tämantapaisilla muutoksilla voidaan samalla pienentää ylläpitokustannuksia.

Kuva 1. Maapuu Rantapuistossa.

Ilmanlaatu ja melu

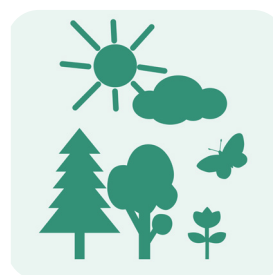
Tavoitetila 2030

Ilmanlaatu on koko kaupunkialueella hyvä. Asukkaat eivät altistu pitkäkestoiselle ympäristömelulle.

Mittarit

- Ilmanlaatu

Tieliikenteen pakokaasut, katupöly ja puun poltto ovat merkittävimmät ilmanlaatua heikentävät tekijät Järvenpäässä ([Ilmanlaatu Uudellamaalla 2022](#), [Elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus 2023](#)). Ilmanlaadussa seurataan erityisesti typpidioksidin (NO₂) ja hengitettävien hiukkasten pitoisuuksia. Järvenpään mittauspisteet ovat vilkasliikenteisillä väylillä, Helsingintiellä ja Sibeliuksenväylällä. Typpidioksidi syntyy liikenteen lisäksi myös energiantuotannossa, mutta se vapautuu piipuista korkeammalle

eikä vaikuta hengitysilmaan yhtä merkittävästi kuin liikenteen NO₂-päästöt.

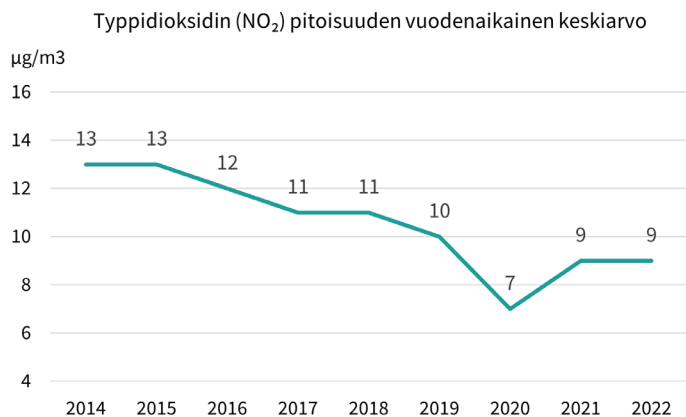
Hiukkaspitoisuudet nousevat erityisesti kevään katupölyaikana katujen sulaessa ja kuivuessa, kun liikenne ja tuuli saavat hiekoitushiekan pölyämään. Lisäksi hiukkasia syntyy tien pinnoitteesta, autojen jarruista ja renkaista sekä pakokaasuista, minkä takia ilmanlaatu heikkenee vilkkailla teillä ruuhka-aikoina. Talvisin hiukkaspitoisuudet nousevat puun

polton takia. Vuonna 2022 hengitettävien hiukkasten vuorokausipitoisuuden kansalliset ohjearvot ylittyivät Järvenpäässä maaliskuussa. Hiukkasten vuosipitoisuudet ovat kuitenkin laskeneet edellisistä vuosista. Typpidioksidin raja-arvot ja kansalliset ohjearvot eivät ylittyneet Järvenpäässä vuonna 2022 (kaavio 20).

Tieliikenne, raiteliikenne ja rakennustyömaat tuottavat melua. Melu vaikuttaa viihtyisyyteen, sekä kestosta ja voimakkuudesta riippuen myös terveyteen negatiivisesti, minkä takia maankäytön suunnittelussa pyritään vähentämään kaupunkilaisten altistumista pitkäaikaiselle melulle.

Ilmanlaatu

Kaavio 20. Typpidioksidin pitoisuus keskiarvo (µg/m³) vuoden aikana Sibeliuksenväylän mittauspisteellä 2014–2022.

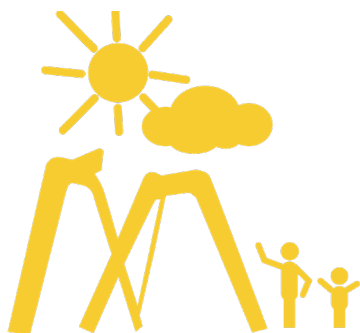
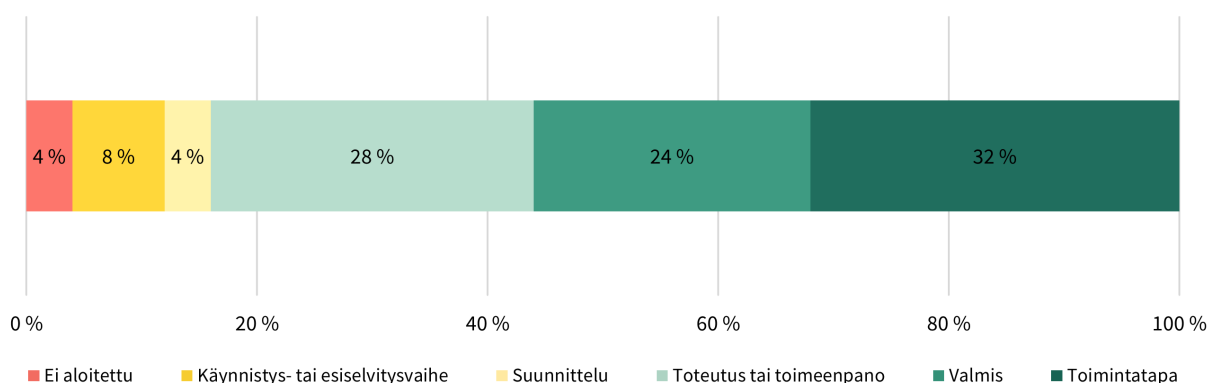

Tietoisuus ja yhteistyö

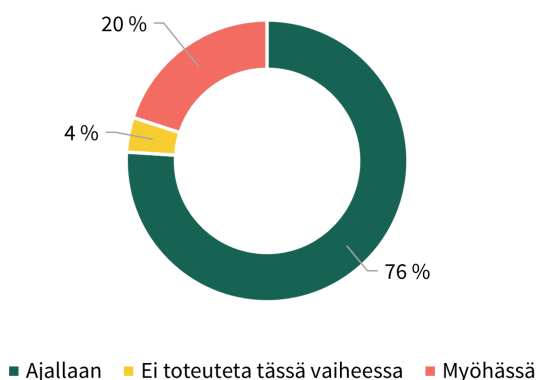
Järvenpään resurssiviisaustavoitteiden saavuttaminen edellyttää kaikkien toimijoiden panosta. Kaupungin oman toiminnan ja toimintatapojen kehittämisen lisäksi kaupunki vaikuttaa myös muiden toimijoiden mahdollisuuksiin toimia kestävästi. Näyttämällä esimerkkiä sekä lisäämällä tietoisuutta ja yhteistyötä kaupunki edistää resurssiviisaustyötä koko kaupungissa.

Tietoisuuteen ja yhteistyöhön liittyviä toimenpiteitä on 25. Näistä toimenpiteistä 28 % on edennyt toteutus- ja toimeenpanovaiheeseen, 24 % on valmiita ja 32 % on vakiintuneet toimintatavoiksi. 4 % toimenpiteistä on vielä aloittamatta, 8 % toimenpiteistä on vielä käynnistys- tai esiselvityksessä ja 4 % suunnitteluvaiheessa. 76 % toimenpiteistä on edennyt suunnitellusti aikataulussa vuosina 2020–2023.

Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Ympäristöjohtaminen

Tavoitetila 2030

Järvenpään kaupunki tunnetaan resurssiviisaana toimijana. Kaupunki toimii esimerkkinä ilmasto- ja ympäristötyössä.

Mittarit

- Kaupungin henkilöstön rooli, aktiivisuus ja tyytyväisyys ympäristötyöhön

Kaupungin henkilöstön rooli ympäristötyössä

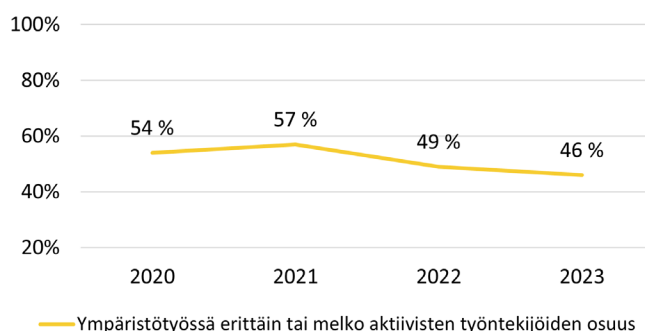
Syksyllä 2023 tehtyyn henkilöstön ympäristökyselyyn vastasi noin sata kaupungin työntekijää. Vastauksia saatiin kaikilta palvelualueilta ja Mestari-toiminnalta. Edellisten vuosien tapaan kaupungin henkilöstö koki omiksi rooleikseen resurssiviisaus-työssä sääntöjen noudattajan, toteuttajan ja kannustajan/innostajan roolit.

Kaupungin tasolla yleisimpiä jo tehtyjä ja kehitettäviä toimia olivat jätelajitteluun ja irtaimiston kierrätykseen liittyvät toimet sekä kestävien liikku- mismuotojen hyödyntäminen. Tehdyissä toimen- piteissä mainittiin lisäksi ympäristökasvatus sekä paperista luopuminen sähköistämällä ja tulostami- sen vähentäminen. Lisäksi ympäristönäkökulmia huomioitiin laajasti osana omaa työnkuvaa erilai- sissa työtehtävissä. 46 % vastaajista kertoi olevansa erittäin tai melko aktiivinen ympäristötyössä. Ym- päristötyössä aktiivisten osuus on hieman laskenut viime vuosina (kaavio 21).

Jotta resurssiviisaustavoitteita voidaan edistää lä- pileikkaavasti kaikessa kaupungin toiminnassa, on tärkeää, että henkilöstö tiedostaa omiin työtehtä- viinsä liittyvät ympäristövaikutukset ja vaikutus- mahdollisuudet ja että ilmastotavoitteita johdetaan osana normaalia johtamista, ilmastovaikutusten arviointia edellytetään ja johtamisessa kiinnitetään huomiota siihen, että resurssiviisaus toteutuu osana kaikkea työtä.

Kaupungin henkilöstön aktiivisuus ympäristötyössä

— Ympäristötyössä erittäin tai melko aktiivisten työntekijöiden osuus

Kaavio 21. Järvenpään kaupungin henkilöstön ympäristökyselyssä niiden työntekijöiden osuus, jotka ovat vastanneet olevansa ympäristötyössä erittäin tai melko aktiivisia 2020–2023. Vastaajilta kysyttiin sitä, kuinka aktiivisesti he seuraavat ympäristön tilaa koskevaa julkista keskustelua, kirjoittelua ja ajankohtaisia esimerkkejä ja kuinka aktiivisesti he tuovat ympäristönäkökulmaa, kehitystarpeita ja ideoita esiin omassa työyhteisössään sekä lausunnoissa ja sidosryhmytyössä. Aktiivisten osuus laskettiin näiden näkökulmien keskiarvona huomioiden ”erittäin aktiivisesti” ja ”melko aktiivisesti” -vastaukset.

Kaupungin henkilöstön tyytyväisyys kaupungin ympäristötyöhön

2020: 7
2021: 7,1
2022: 7,3
2023: 7,2

Kuvio 3. Henkilöstön antaman kouluarvosanan (4–10) keskiarvo kaupungin ympäristötyölle kokonaisuudessaan 2020–2023.

Resurssiviisauden tiekartan toteutussuunnitelmien päivitys

Resurssiviisauden tiekartan ensimmäisten toteutussuunnitelmien toteutuskausi päättyi vuonna 2023. Palvelualueiden sekä konsernipalveluiden ja tilaomistuksen toteutussuunnitelmien päivitystyö kaudelle 2024–2027 aloitettiin vuoden 2023 lopulla ja tullaan viimeistelemään vuoden 2024 aikana.

Toteutussuunnitelmien päivittämistä ohjaavat vuonna 2022 hyväksytyt uuden kaupunkistrategian tavoitteet ja ensimmäisen toteutuskauden opit. Resurssiviisauden tiekartan ensimmäisenä toteutuskautena havaittiin, että toteutussuunnitelmiin tulee valita vähemmän toimenpiteitä,

mutta niiden tulisi olla vaikuttavampia. Toimenpiteiden vaikuttavuutta ja kustannuksia tulee pyrkiä arvioimaan ja toimenpiteet tulee kuvailla niin, että niiden etenemisen seuraaminen ja siitä raportointi on helpompaa. Lisäksi vastuutahojen määrittelyyn tulee kiinnittää huomiota.

Vuoden 2024 alussa talouden käyttösuunnitelmaan kirjattiin resurssiviisauden toimenpiteitä ensimmäistä kertaa. Tavoitteena on vakiinnuttaa tätä käytäntöä, jotta resurssiviisauden tiekartan toimenpiteiden seuranta tulisi osaksi normaalia toiminnan suunnittelua ja seurantaa.

Ilmastoviisasta johtamista ja suunnittelua

Järvenpään kaupungilla käynnistyi marraskuussa 2023 ilmastoviisaan johtamisen ja suunnittelun kehittämishanke, joka jatkuu vuoden 2024 syyskuuhun asti. Hanke saa rahoitusta ympäristöministeriön *Kuntien ilmastoratkaisut* -ohjelmasta.

Kehittämishankkeen avulla pyritään vauhdittamaan työtä ilmastotavoitteen saavuttamiseksi. Vuoden 2023 lopulla hankkeessa arvioitiin ilmastotavoitteiden johtamisen nykytilaa kaupunkiorganisaatiossa ja vuonna 2024 kehitetään toimintatapoja, joilla vahvistetaan tavoitteiden toimeenpanoa, sekä lisätään tietoisuutta ilmastotavoitteista ja ilmastotoimien hyödyistä.

Lisäksi hankkeessa tarkastellaan ilmastoviisaan suunnittelun vaikuttavimpia ja kustannustehokkaita ratkaisuja, joilla voidaan vähentää [keskustan kehittämisen](#) ilmastovaikutuksia. Nämä ilmastoviisaat ratkaisut voivat tarkoittaa esimerkiksi päästöjen vähentämistä rakentamisessa tai kestävämmän liikkumisen ja energiaratkaisujen kautta.

Hanketta vetää ympäristötiimi ja siihen osallistetaan laajasti kaupungin henkilökuntaa ja johtoa sekä myös luottamushenkilöitä.

Yhteistyö ja osallisuus

Tavoitetila 2030

Resurssiviisaustavoitteet saavutetaan yhdessä.

Mittarit

- Asukkaiden tyytyväisyys kaupungin ympäristötyöhön

Järvenpään resurssiviisaustavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia niin kaupunkiorganisaatiolta kuin asukkailta, yrityksiltä ja yhdistyksiltä.

Kaupunki voi luoda kestävämmän arjen edellytyksiä kehittämällä toimintaympäristöä siten, että kestävällä tavalla toimiminen on helpoin ja houkuttelevin tapa toimia. Esimerkiksi pyöräily- ja kävelyolosuhteita kehittämällä ja ylläpitämällä eheää yhdyskuntarakennetta, luodaan olosuhteet, joissa pyöräily ja kävely on helpompaa. Arkiliikunnan lisääminen edistää myös hyvinvointia ja terveyttä. Monet ympäristönäkökulmasta hyvät elämäntapa- ja kulutustottumukset ovat hyödyllisiä myös muista näkökulmista. Esimerkiksi ostamalla käytettyjä tavaroita ja laskemalla huonelämpötilaa voi säästää rahaa. Omia tottumuksia voi usein muuttaa monin tavoin, minkä takia kannattaakin usein aloittaa niistä toimenpiteistä, jotka tuntuvat helpoimmilta.

Vinkkejä hiilijalanjäljen pienentämiseen omassa arjessa saa esimerkiksi [Sitran elämäntapatestistä](#). Yritykset voivat vauhdittaa kestävyyssiirtymää tarjoamalla kestävä elämäntapaa tukevia tuotteita ja palveluita sekä edistämällä kestävyyttä omissa toiminta- ja tuotantoketjuissaan.

Asukkaiden tyytyväisyys kaupungin ympäristötyöhön

2021: 6,3

2024: 6,7

Kuvio 4. Asukkaiden antaman kouluarvosanan (4–10) keskiarvo kaupungin ympäristötyölle kokonaisuudessaan vuosina 2021 ja 2024.

Asukkaiden näkemyksiä kaupungin ympäristötyöstä

Järvenpäässä tehdään ympäristökysely asukkaille muutaman vuoden välein. Ympäristökyselyllä selvitetään järvenpääläisten kokemuksia resurssiviisaasta arjesta sekä näkemyksiä kaupungin ympäristötyöstä. Viimeisin kysely tehtiin alkuvuodesta 2024 ja siihen saatiin noin 130 vastausta. Kysely on toteutettu aiemmin vuosina 2018 ja 2021. Asukkailta kysyttiin muun muassa yleisarvosanaa kaupungin ympäristötyöstä asteikolla 4–10. Kyselyyn vastanneiden arvion keskiarvo oli 6,7. Vuonna 2021 arvosanaksi annettiin keskimäärin 6,3.

Asukaskyselyyn vastanneista järvenpääläisistä noin 75 % oli sitä mieltä, että resurssiviisauden tulee näkyä vahvasti kaupungin toiminnassa ja resurssiviisaus on tärkeää Järvenpään imagolle (vähintään 7 asteikolla 1-10, 1 = ei tulisi näkyä lainkaan/ei yhtään tärkeää, 10 = tulisi näkyä erittäin paljon/erittäin tärkeää).

Kyselyssä kysyttiin myös asukkaiden näkemyksiä kaupungin ympäristötyön onnistumisista ja kehityskohteista. Yleisten alueiden siisteydestä, pyöräily- ja virkistysreiteistä sekä Rantapuiston virkistysmahdollisuuksista saatiin positiivista palautetta. Kehittämiskohteiksi nousivat julkinen liikenne, rakentamisen ja purkamisen käytännöt,

kevyen liikenteen väylien kunnossapito sekä jätehuolto. Vastauksissa esitettiin huolta metsien, viheralueiden ja puiden häviämisestä. Lisäksi vastaajat toivoivat lisää viestintää kaupungin ympäristötyöstä sekä ympäristöön liittyvistä teemoista.

Kesäkuussa 2023 järjestettiin kestävän ja resurssiviisaan Järvenpään kehittämisen tilaisuus asukkaille ja yhdistystoimijoille. Tilaisuudessa hahmoteltiin yhdessä tulevaisuuden kestävä Järvenpää. Keskustelun keskeiseksi aiheeksi nousi viherympäristön ja metsien tärkeys. Tilaisuuteen osallistuneiden näkökulmasta oli tärkeää, että Järvenpää kehittyy suuntaan, jossa puut, puistot ja metsät ovat kaikkien ulottuvilla ja niitä vaalitaan, niissä näkyy monimuotoisuus ja mikäli viherympäristöä häviää, se kompensoidaan kaupungin alueella uutta istuttamalla. Osallistujat toivat lisäksi esille, että tulevaisuuden resurssiviisaassa Järvenpäässä kestävä arjen valinnat ja kestävä liikkuminen on helppoa ja asukkaita ohjataan toimimaan kestävästi, asukkailla on hyvät mahdollisuudet osallistua aktiivisesti kaupungin kehittämiseen, rakentaminen ja energianmuodot ovat kestäviä ja kaupunki edistää kestävyttä esimerkiksi viherympäristöä suojelemalla ja tekemällä kestäviä hankintoja.

Kohtaamisia ja puutarhan hoitoa pop up -puutarhassa

Kesällä 2023 kaupunki järjesti pop up -puutarhan Järvenpäätalon ja kirjaston väliin jäävällä kentällä. Kaupunkipuutarha on koko kaupungin yhteinen tila, joka tuo monenlaisia toimijoita yhteen ja elävöittää kaupunkikuvaa. Myös ekologisista arvoista on pyritty edistämään tontilla lisäämällä vihreää määrää esimerkiksi puuistutusten, niitty- ja nurmi-istutusten muodossa. Olemassa olevaa kasvillisuutta, kuten puita ja pensaita on pyritty säästämään niin paljon kuin mahdollista.

Perennanvaihtotori-tapahtumissa asukkaat pääsivät vaihtamaan oman pihan perennoja sekä siementaimia. Tapahtumassa jaettiin asukkaille Kierrätyskirpusta lahjoituksena saatuja niittysiemeniä, mikä sai suuren suosion. Perennanvaihtoreilla ihmiset saivat tietoa ja oppivat kasvien hoidosta toisiltaan ja suunnitteluhortonomilta. Pop up -puutarhurointi on verkostotoimintaa. Kaupunki hoiti alueelle istutuslaatikon ja kasteluveden, ja kasteluavusta vastasi kesän ajan Tuusulanjärven klubitalo ry. Yhteistyötä tehtiin Järvenpään Opiston taideopetuksen, kirjaston ja Valtuustonkadun Ilmaritorin sekä Hyvä kasvaa Järvenpäässä -asukasliikkeen kanssa. Puutarhatoimijoiden verkostolla on avoin [Facebook-ryhmä](#).

Kuva 4. Kaupunkipuutarhan kukkaistutukset toivat väriä ja iloa kaupunkikuvaan.

Kuva 2. Kaupunkilaiset vuokrasivat istutuslaatikot kesän ajaksi ja Tuusulanjärven klubitalo ry tarjosi kesällä kasteluapua.

Kuva 3. Perennanvaihtotorilla vaihdettiin taimia ja vinkejä.

Järkevä-palkinto järvenpääläisten kauppojen ja yritysten kollektiiville ja joulukaupalle

Vuonna 2023 vuosittain myönnettävän Järvenpään kaupungin Järkevä-ympäristöpalkinnon sai [paikallisten yritysten kollektiivin yhteistyönä toteuttama joulukauppa](#). 45 yrityksen muodostama kollektiivi jakoi yhteisen tilan Järvenpään Prismalla. Toteutustapa oli tilatehokas, sillä yhteisen joulukaupan ansiosta kaikkien yritysten ei tarvinnut hankkia omaa kauppapaikkaa. Laaja paikallisten tuotteiden ja palveluiden tarjonta yhdessä paikassa houkutteli myös asiakkaita.

Järkevä-palkinnolla kannustetaan kaupungissa toimivia yrityksiä, yhdistyksiä ja yhteisöjä sekä yksittäisiä asukkaita toimimaan vastuullisesti ja ympäristön hyvinvointia edistävällä tavalla. Palkintoa saa loppusyksystä ehdottaa kuka tahansa ja voittajan valitsee kaupunkikehityslautakunta vuoden viimeisessä kokouksessaan. Vuoden 2023 Järkevä-palkinto oli järjestyksessään 21.

Mahdollistaminen ja ohjaus

Tavoitetila 2030

Ympäristöteot ovat luonteva osa kaikkien arkea. Ilmastoviisas asuminen ja liikkuminen on helppoa.

Mittarit

- Asukkaiden kokemus resurssiviisaan arjen edellytyksistä

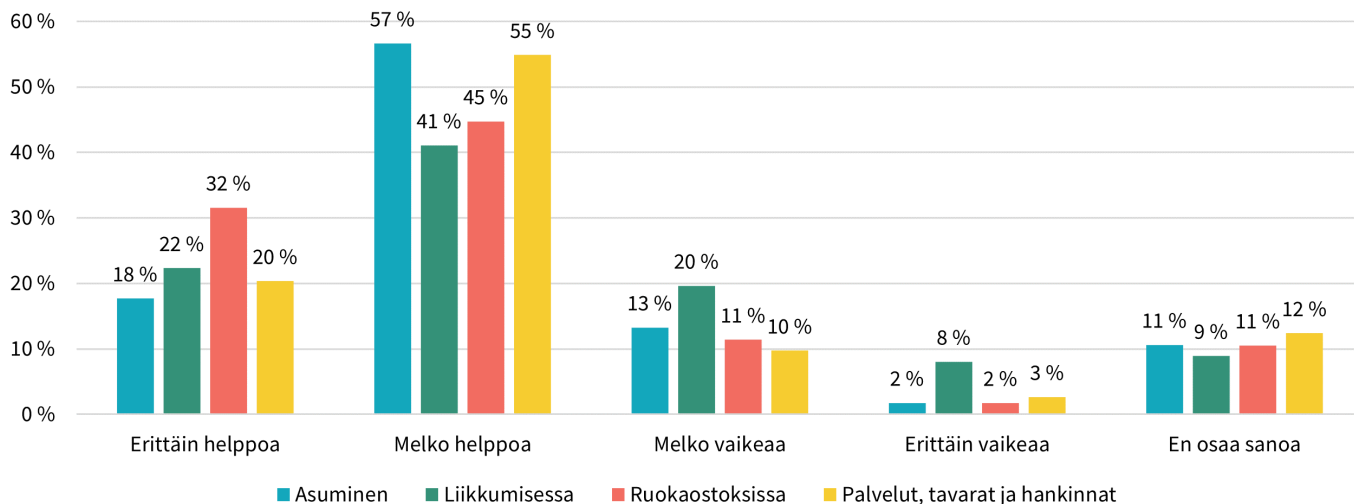
Kaupungilla on tärkeä rooli kestävien elämäntapojen mahdollistajana ja yhteistyökumppanina muille toimijoille, jotka edistävät resurssiviisautta Järvenpäässä. Kaupunkikehitys ja kaupungin tarjoamat palvelut voivat edistää muiden toimijoiden kestävästä käyttäytymisestä. Opetuksen ja kasvatuksen alalla tehdään tärkeää ympäristökasvatustyötä ja erilaisissa kaupungin tarjoamissa hyvinvointi- ja kulttuuripalveluissa voidaan edistää kestävästä kehityksestä. Elämäntavat muuttuvat sitä kestävimpiä, mitä helpompaa kestävä arki on ja mitä tavallisempia kestävämmät elämäntavat ovat. Laajempi kulttuurinen ja sosiaalisten normien muutos on laaja ilmiö, joka ulottuu kansainvälisistä ilmiöistä jokaisen omaan arkeen.

Resurssiviisaan arjen helppous Järvenpäässä

Vuoden 2024 alussa tehdyn asukkaille suunnatun ympäristökyselyn vastaajista 72 % koki resurssiviisaan arjen Järvenpäässä erittäin tai melko helppoksi asumisen, liikkumisen, ruokaostosten sekä palveluiden, tavaroiden ja hankintojen osa-alueilla (kaavio 22). Vuonna 2021 vastaava luku oli 70 %. Osuus on laskettu *erittäin helppoa* ja *melko helppoa* vastauksien osuuksien keskiarvona.

Asukkaiden kokemus resurssiviisaan arjen edellytyksistä

Kaavio 22. Vuoden 2024 alussa järvenpäläisille suunnatussa ympäristökyselyssä kysyttiin, miten helpoksi he kokevat resurssiviisaan arjen asumisessa, liikkumisessa, ruokaostoksissa ja tavaroissa, palveluissa ja hankinnoissa.

Kestävien elämäntapojen messut

Vuonna 2022 alkanut ympäristöministeriön rahoittama Kestävät tapahtumat -hanke jatkui Kestävien elämäntapojen messuilla Järvenpää-talossa helmikuussa 2023. Tapahtuma oli kävijöille ilmainen ja siihen osallistui yhteensä noin 2 000 kävijää. Kestävien elämäntapojen messut tuotettiin Järvenpään kaupungin, ammattiopisto Keudan, kolmannen sektorin toimijoiden sekä kestävän kehityksen mukaisia ratkaisuja tarjoavien yrittäjien ja asiantuntijoiden verkostoyhteistyönä.

Ensimmäinen tapahtumapäivä suunnattiin lapsille ja nuorille ja sen ohjelma koostui alakoulukäisille suunnatusta Willman Dance Companyn Keisarinna uudet vaatteet -nykytanssiteoksesta sekä 8-luokkalaisille ja sitä vanhemmille opiskelijoille järjestetystä Perttu Pölösen luennosta ja tulevaisuustyöpajasta. Toisen päivän messut olivat kaikille avoimet. Toisena päivänä järjestetty puheohjelma koostui asiantuntijoiden puheenvuoroista, paneelikeskusteluista ja haastatteluista. Keskustelut kattoivat näkökulmia kaupunkilaisten elämän arkisista kysymyksistä ympäristöongelmiin maailmanlaajuisina ilmiöinä. Messuilla järjestettiin myös työpajoja, joissa osallistujat pääsivät tekemään kierrätysmateriaaleista käsitöitä, harjoittelemaan jätelajittelua ja korjaamaan vaatteita. Yhdistykset koottiin yhdistystorille,

missä kävijät kuulivat yhdistysten toiminnasta ja yritykset puolestaan esittelivät omilla pisteillään tarjoamiaan palveluita ja tuotteita.

Tapahtuman näkökulmana oli tuoda esille sitä, miten kaupunkilaisilla, yhdistystoimijoilla ja yrittäjillä on kaikilla merkittävä rooli kestävien elämäntapojen mahdollistajina. Kävijäkyselyissä kiiteltiin tapahtuman hyvää tunnelmaa ja mielenkiintoista teemaa. Myös järjestäjien mielestä tapahtuma oli onnistunut.

Kuva 5. Kestävän elämäntavan messuilla oli esillä paikallisia yrityksiä sekä yksityisiä myyjiä. Paikalliset yritykset toivat esille teeman mukaisia tuotteita ja palveluitaan esimerkiksi päivittäisiin kulutusvalintoihin, kierrättämiseen, matkailuun, puukeutumiseen, korjaamiseen, harrastamiseen ja liikkumiseen liittyen.

Arjen muutosten vaikutusta hiilijalanjälkeen testattiin Kestävien elämäntapojen kiihdyttämössä

Kestävien elämäntapojen messuilla helmikuussa 2023 lanseerattiin kaupungin ja asiantuntijayritys D-mat:in järjestämä Kestävien elämäntapojen kiihdyttämö. Kiihdyttämöön ilmoittautui 15 järvenpääläistä kotitaloutta, joilla oli monenlaisia elämäntilanteita ja kulutustottumuksia.

Kiihdyttämön alussa kotitaloudet laskivat oman hiilijalanjälkensä ja pelasivat ilmastopalapeliä, joka havainnollistaa millainen vaikutus erilaisilla elämäntavoilla ja kulutusvalinnoilla on kuluttajan hiilijalanjälkeen. Seuraavaksi kotitaloudet laativat suunnitelmat, joiden avulla he pyrkivät elämään kestävämpää arkea. Arjen muutoksessa autoivat yhteistyöyritysten tuotteet, joita kotitaloudet saivat testata kuukauden ajan.

Kokeilun päätteeksi osallistujat saivat tietoa kokeilujakson elämäntapamuutosten vaikutuksesta hiilijalanjälkeensä. Viimeisessä työpajassa osal-

listujat totesivat, että kiihdyttämö auttoi kestävämpiin elämäntapoihin siirtymisessä. Lopuksi osallistujat antoivat kehitysideoita kiihdyttämön järjestäjille, yhteistyöyrityksille sekä kaupungille.

Kuva 6. D-matin kehittämä ilmastopalapeli havainnollistaa, miten elämäntapojen hiilijalanjälki muodostuu ja miten suuri vaikutus eri valinnoilla siihen on.

Johtopäätökset ja jatkotoimet

Johtopäätökset

Resurssiviisaustyön seurannassa on noussut esiin tarve vahvistaa määrätietoisia ja vaikuttavia toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi, ilmastopäästöjen vähentämiseksi, luonnonvarojen kulutuksen kohtuullistamiseksi ja kiertotalouden toimintatapojen edistämiseksi. Lisäksi on tunnistettu tarve saada tietoa maaperän ja kasvillisuuden hiilivarastojen ja nielujen nykytilasta Järvenpäässä, mahdollisuuksista lisätä hiilinieluja, sekä kehittää maankäytön muutosten aiheuttamien päästöjen seuranta.

Kaupungin johtoryhmä käsitteli seurannan tuloksia ja johtopäätöksiä kokouksessaan 17.4.2024.

Kaupungin johtoryhmän linjaamat jatkotoimenpiteet

Johtoryhmä linjasi, että eri raporttien, kuten resurssiviisauteen, asumiseen sekä hyvinvoinnin seurantaan liittyvien raporttien yhtymäkohtia tulee tarkastella yhteistyössä ja pohtia mahdollisuuksia raportoinnin yksinkertaistamiseen.

Johtoryhmä päätti, että resurssiviisauden seurantaraportin perusteella esitetyistä jatkotoimista voidaan alkaa toteuttaa välittömästi niitä, jotka eivät vaadi lisäresursointia. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat:

- palvelualueet pyrkivät muotoilemaan päivityksessä olevat resurssiviisauden toteutussuunnitelmat vaikuttavammiksi ja helpommin seurattaviksi kuin vuoteen 2023 asti voimassa olleet suunnitelmat ja
- tiedolla johtamista resurssiviisaustyössä vahvistetaan, ja pyritään hyödyntämään paremmin ilmasto- ja resurssiviisaustietoa johtamisessa ja päätöksenteossa muun muassa
 - tekemällä ilmasto- ja ympäristövaikutusten ennakoarvioinnista järjestelmällisempää

esimerkiksi kouluttamalla ja ohjeistamalla henkilöstöä,

- kehittämällä sellaisen olemassa olevan resurssiviisaustiedon hyödyntämistä, jota ei vielä riittävästi hyödynnetä valmistelussa ja päätöksenteossa,
- kehittämällä maankäytön muutosten aiheuttamien päästöjen seuranta (esimerkiksi Hiilikartta -työkalulla) ja tiedon hyödyntämistä sekä
- kytkemällä resurssiviisaustyötä vahvemmin osaksi johtamista esimerkiksi huomioimalla resurssiviisaus- ja ilmastotavoitteet omistajaohjauksessa, talousarviossa ja käyttösuunnitelmissa.

Muut esitetyt jatkotoimenpiteet vaativat lisäresursseja, joten ne siirretään toteutettaviksi vasta myöhemmässä vaiheessa. Tunnistettuja kehittämistarpeita, jotka vaativat lisäresursointia toteutuakseen, ovat muun muassa

- selvitys Järvenpään maaperän ja kasvillisuuden hiilinieluista ja varastoista, sekä suunnitelma näiden lisäämiseksi (kustannusarvio noin 20 000–30 000 euroa),
- luonnon monimuotoisuusohjelman valmistelu sekä
- valtuustossa seurantaraportin 2022 käsittelyn yhteydessä toivottu lisätieto kaupungin suorassa päätösvallassa olevista päästöistä, toisin sanoen kaupunkiorganisaation hiilijalanjäljestä (sisältää esimerkiksi julkisten rakennusten ja infran rakentamisen ja korjaamisen, kaupungin energiankulutuksen, henkilöstön liikkumisen ja hankinnat. Kustannusarvio noin 10 000–15 000 euroa).

Liitteet: toimenpiteiden eteneminen palvelualueilla

Kaupunkikehityksen palvelualue

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Hyvinvoinnin palvelualue

Konsernipalvelut ja tilaomistus

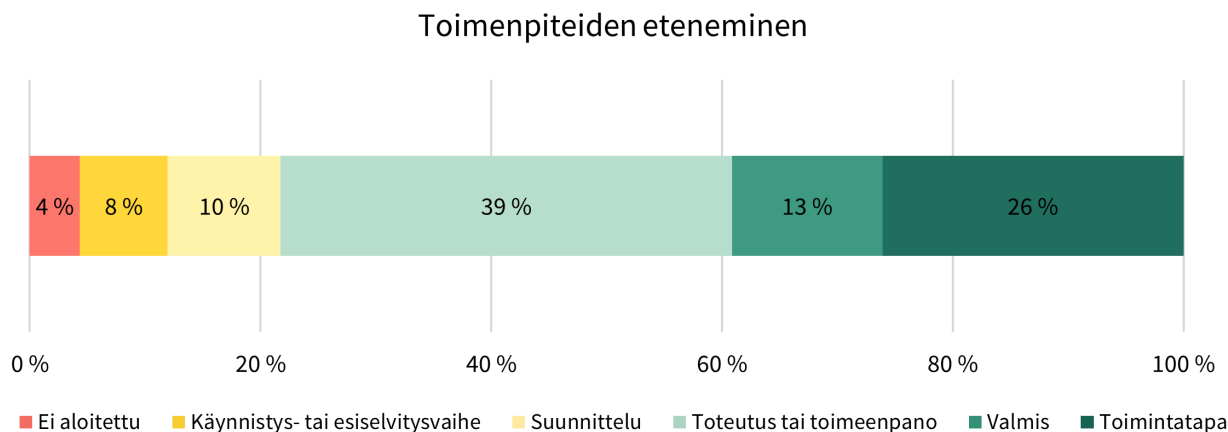

Kaupunkikehityksen palvelualue

Kaupunkikehityksen resurssiviisauden toteutus-suunnitelma 2020–2023 hyväksyttiin kaupunkikehityslautakunnassa 29.10.2020. Toimenpiteet ja etenemisen tilanne on koottu alle. Lisätietoja toi-

menpiteistä ja niihin liittyvistä seurantamittareista on koottu taulukkoon tuotujen linkkien taakse Ympäristövahti-palveluun. Kaupunkikehityksen palvelualueen vastuulla on 92 toimenpidettä.

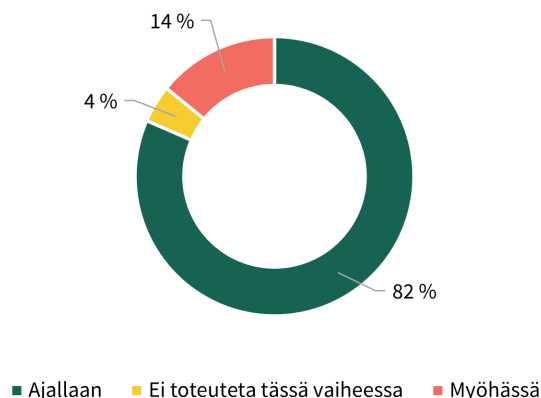
Resurssiviisauden toteutussuunnitelman eteneminen 1–12/2023

Toimenpiteiden lukumäärä vastualueittain

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Kaupunkirakenne ja liikkuminen

Tavoitteena on yhdyskuntarakenteeltaan eheä ja raideliikenteeseen vahvasti tukeutuva kaupunki, jossa liikkuminen on vähäpäästöistä ja yhtenäinen viheralueverkosto helposti saavutettavissa.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Kaupunkirakenne ja palvelut	Eheä yhdyskuntarakenne	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Kaupunkira- kenne ja pal- velut	Keskustan ke- hittäminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkikehi- tys	Kaupunkikehi- tys
Kaupunkira- kenne ja pal- velut	Ilmastoviisaat asemanseudut	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, maanmyynti ja hankekehitys	Kaavoitus ja liikenne
Kaupunkira- kenne ja pal- velut	Pientaloaluei- den tiivistämi- nen	Valmis	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, maankäyttö- ja karttapalvelut	Kaavoitus ja liikenne
Kaupunkira- kenne ja pal- velut	Muuntojous- tavat ja moni- käyttöiset tilat	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkikehi- tys	Konsernipal- velut
Liikkuminen	Raideliikenteen kehittäminen	Suunnittelu	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Liityntäpysä- köinnin kehittä- minen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Suunnittelupal- velut, kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokannan edistäminen	Käynnistys- tai esiselvitys vaihe	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, kau- punkitekniikka	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Autopaikkami- toitus ja yhteis- käyttöautot	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, raken- nusvalvonta	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Joukkoliiken- teen palvelu- taso	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Joukkoliiken- teen informaa- tio ja palvelut	Suunnittelu	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Bussiliikenteen kalusto	Käynnistys- tai esiselvitys vaihe	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Joukkoliiken- teen reitit	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Pyöräliikenteen kehittäminen	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, suun- nittelupalvelut	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Pyöräilyn ja jalankulun huomioiminen työmaajärjeste- lyissä	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Rakentamispal- velut, kaavoitus ja liikenne	Rakentamispal- velut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Liikkuminen	Pyöräilyn laatu- käytävät ja ylikunnalliset reitit	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, suun- nittelupalvelut	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Pyöräsäilytyk- sen parantami- nen rakennus- hankkeissa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, maanmyynti ja hankekehitys, rakennusval- vonta	Kaavoitus ja liikenne
Kaupunkiym- päristö	Liikennetur- vallisuuden parantaminen	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, suun- nittelupalvelut	Kaavoitus ja liikenne
Kaupunkiym- päristö	Lähipuistonhoi- tajatoiminta	Toimintatapa	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopal- velut	Infran ylläpito- ja huoltopal- velut
Kaupunkiym- päristö	Lähiympäristö- suunnittelu	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Opetus ja kas- vatus
Kaupunkiym- päristö	Kestävä liikku- minen erityis- ryhmähank- keissa	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ajallaan	Maanmyynti ja hankekehitys	Maanmyynti ja hankekehitys
Virkistysalue- verkosto	Lähivirkis- tysalueiden riittävyys	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Virkistysalue- verkosto	Kestävä liikku- minen liikunta- ja virkistyskoh- teissa	Toimintatapa	Ajallaan	Suunnittelupal- velut, kaavoitus ja liikenne	Hyvinvointi
Virkistysalue- verkosto	Virkistysreitit	Suunnittelu	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Liikunnan ja kulttuurin avai- nalue
Tekniset ver- kostot	Infran perus- korjaus	Suunnittelu	Ajallaan	Kaupunkitek- niikka	Kaupunkitek- niikka

Energia, materiaalit ja kulutus

Tavoitteena on energiatehokas ja uusiutuvaan energiaan nojaava kaupunki, jossa toimitaan kiertotalou-
den ja kestävän kulutuksen periaatteiden mukaisesti.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Energiatehokkuus	Pitkän tähtäimen suunnitelma energiatehokkuuden edistämiseksi	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi	Kiinteistöalianssi
Energiatehokkuus	Lämmön, sähkön ja veden kulutusseuranta	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi, Järvenpään Vesi	Kiinteistöalianssi
Energiatehokkuus	Ekotukitoiminta	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Energiatehokkuus	LED- ja älyvalaistus	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka
Rakentaminen	Peruskorjaus- ja purkuhankkeiden ympäristönäkökulma	Ei aloitettu	Myöhässä	Maanmyynti ja hankekehitys	Maanmyynti ja hankekehitys
Energiatehokkuus	Kysyntäjousto	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi	Kiinteistöalianssi
Energiatehokkuus	Rakennusten energiatehokkuus	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi, maanmyynti ja hankekehitys	Kiinteistöalianssi
Rakentaminen	Hiilijalanjäljen laskenta rakennushankkeissa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yhdyskuntasuunnittelu, rakennusvalvonta, maanmyynti ja hankekehitys	Yhdyskuntasuunnittelu
Rakentaminen	Vähähiilisen rakentamisen kannustimet ja ohjauskeinot	Suunnittelu	Ajallaan	Maanmyynti ja hankekehitys, yhdyskuntasuunnittelu	Yhdyskuntasuunnittelu
Rakentaminen	Lepola IV:n resurssiviisuus	Valmis	Ajallaan	Maanmyynti ja hankekehitys, kaavoitus ja liikenne, ympäristötiimi	Maanmyynti ja hankekehitys
Rakentaminen	Ainolan aluekehittämishankkeen resurssiviisuus	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yhdyskuntasuunnittelu, maanmyynti ja hankekehitys	Yhdyskuntasuunnittelu
Rakentaminen	Puurakentaminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yhdyskuntasuunnittelu, maanmyynti ja hankekehitys	Kaupunkikehitys

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Rakentaminen	Vähähiilisen rakentamisen periaatteet	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Myöhässä	Yhdyskuntasuunnittelu	Yhdyskuntasuunnittelu
Rakentaminen	Rakennusvalvonnan vähähiilisen rakentamisen ohjauskeinot	Ei aloitettu	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Rakennusvalvonta	Rakennusvalvonta
Energiantuotanto	Uusiutuvan energian kuntakatselmus	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Energiantuotanto	Uusiutuva energia rakennushankkeissa	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi, maanmyynti ja hankekehitys	Kiinteistöalianssi
Energiatehokkuus	Lämpökamera-kuvaus	Ei aloitettu	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Kaupunkikehitys	Kaupunkikehitys
Energiatehokkuus	Isännöitsijäyh-teistyö	Toimintatapa	Ajallaan	Maanmyynti ja hankekehitys	Maanmyynti ja hankekehitys
Energiantuotanto	Yhteistyö energiayhtiön kanssa	Suunnittelu	Myöhässä	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Kiertotalous	Urakoiden ja kunnossapidon resurssiviisuus	Toimintatapa	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka
Kiertotalous	Maamassojen koordinaatio	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Myöhässä	Rakentamispalvelut, ympäristötiimi, suunnittelupalvelut	Rakentamispalvelut
Kiertotalous	Rakennusmateriaalien kierrätys	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkikehitys, maanmyynti ja hankekehitys	Kaupunkikehitys
Kiertotalous	Infrarakentamisen kiertotalouskoulutus	Ei aloitettu	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Suunnittelupalvelut, rakentamispalvelut	Suunnittelupalvelut
Kiertotalous	Jätteen vähentäminen ja kierrätys kaupungin toiminnassa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Kiertotalous	Irtaimiston kierrätys	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Ympäristötiimi	Konsernipalvelut
Kiertotalous	Jätehuollon perusmaksu	Valmis	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Kiertotalous	Kiinteistöjen ja asukkaiden jäteneuvonta	Toimintatapa	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Kiertotalous	Muovinkierrätyksen edistäminen	Valmis	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Kiertotalous	Korttelikeräys	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkitekniikka, yhdyskuntasuunnittelu	Kaupunkitekniikka
Hankinnat	Kaupunkitekniikan hankinnat	Toimintatapa	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka
Hankinnat	Rakennustyömaiden ja ylläpidon energiatehokkuus	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka
Hankinnat	Kuljetus- ja liikennehankinnat	Valmis	Ajallaan	Kaupunkitekniikka, kaavoitus ja liikenne	Hankintapalvelut

Ympäristön tila

Tavoitteena on, että kaupunkiluonto säilyy elinvoimaisena, vesistöjen tila on hyvä ja kaupunki on varautunut muuttuvaan ilmastoon.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	Ilmastonmuutokseen varautuminen valmiussuunnittelussa	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	Viherrakenteet	Suunnittelu	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne, suunnittelupalvelut, rakennusvalvonta, maanmyynti ja hankekehitys	Kaavoitus ja liikenne
Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	Ilmastonmuutokseen varautuminen vaikutusarviointeihin	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	Ilmastonmuutokseen varautuminen rakennus- ja infrahankkeissa	Toimintatapa	Ajallaan	Suunnittelupalvelut, rakennusvalvonta, maanmyynti ja hankekehitys, kaavoitus ja liikenne	Kaupunkikehitys
Vesiensuojelu	Tuusulanjärvi-hanke	Toimintatapa	Ajallaan	Suunnittelupalvelut, ympäristötiimi	Suunnittelupalvelut
Vesiensuojelu	Hulevesien hallinta	Toimintatapa	Ajallaan	Suunnittelupalvelut, rakennusvalvonta, Järvenpään Vesi, kaavoitus ja liikenne	Suunnittelupalvelut
Vesiensuojelu	Loutinoja-hanke	Valmis	Ajallaan	Suunnittelupalvelut	Suunnittelupalvelut
Vesiensuojelu	Hulevesikou-lutus	Toimintatapa	Ajallaan	Suunnittelupalvelut	Suunnittelupalvelut
Vesiensuojelu	Pohjavesien suojelu	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Luonnon monimuotoisuus	Viheralueiden säilyttäminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Luonnon monimuotoisuus	Luontoarvojen vaaliminen ja luontopohjaiset ratkaisut	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Suunnittelupalvelut, kaavoitus ja liikenne	Suunnittelupalvelut
Luonnon monimuotoisuus	Puistometsien hoitosuunnitelma	Toimintatapa	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Luonnon monimuotoisuus	Luonnonsuojelualueet	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Luonnon monimuotoisuus	Luontotiedon hallinta	Suunnittelu	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Luonnon monimuotoisuus	Vaelluskalojen elinympäristöt	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Luonnon monimuotoisuus	Vieraslajien hallinta	Toimintatapa	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Ilmanlaatu ja melu	Hiljaiset alueet	Suunnittelu	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Ilmanlaatu ja melu	Melunhallinta	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne, rakennusvalvonta	Kaavoitus ja liikenne

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Ilmanlaatu ja melu	Akkukäyttöiset pienkoneet	Toimintatapa	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Ilmanlaatu ja melu	Katujen puhdistuksen tehostaminen	Valmis	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut

Tietoisuus ja yhteistyö

Tavoitteena on kaupunki, jossa ilmastoviisas asuminen ja liikkuminen on helppoa ja ympäristöteot ovat luonteva osa arkea.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautavoitteiden huomioiminen talousarviossa	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Myöhässä	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautyön seuranta	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Ympäristöjohtaminen	Toteutussuunnitelmien laadinta	Valmis	Ajallaan	Kaupunkikehitys	Kaupunkikehitys
Ympäristöjohtaminen	Yhteistyön lisääminen ja tiedonkulun parantaminen	Toimintatapa	Ajallaan	Kaupunkikehitys	Kaupunkikehitys
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautuden käsitteen määrittely	Valmis	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Ympäristöjohtaminen	Seutuyhteistyö	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautviestintä	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Viestintä ja markkinointi
Yhteistyö ja osallisuus	Järkevä-palkinto	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Yhteistyö ja osallisuus	Osallistuva budjetointi	Valmis	Ajallaan	Ympäristötiimi	Viestintä ja markkinointi
Yhteistyö ja osallisuus	Asukkaiden ympäristökysely	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Yhteistyö ja osallisuus	Asukasyhteistyö ja kokeilut	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Yhteistyö ja osallisuus	Yhteistyö yritysten ja yhdistysten kanssa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi, elinkeino- ja matkapalvelut	Elinkeino- ja matkapalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Kaukessa	Päävastuutaho kaupungissa
Yhteistyö ja osallisuus	Vastuullinen matkailu	Valmis	Ajallaan	Elinkeino- ja matkapalvelut	Elinkeino- ja matkapalvelut
Ympäristöjohtaminen	Työmatkaliikuminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Kaupunkikehitys	Henkilöstöressurssipalvelut
Mahdollistaminen ja ohjaus	Verkkosivujen päivittäminen ja sähköiset palvelut	Valmis	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi

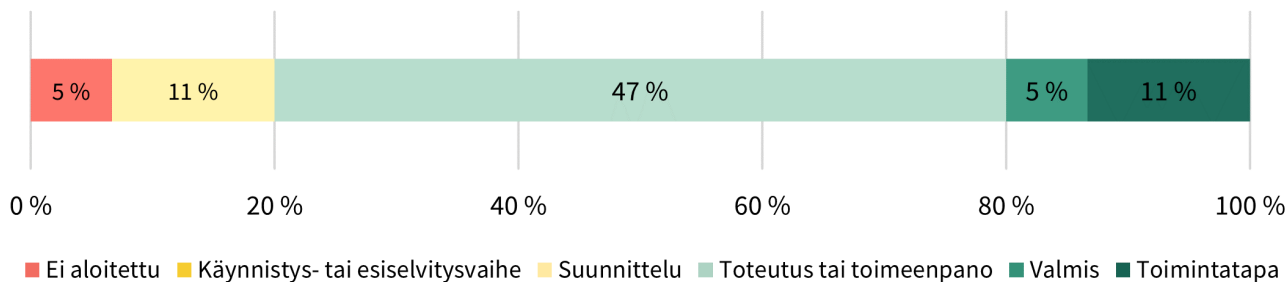
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen resurssi-
viisauden toteutussuunnitelma 2021–2023 valmis-
tui 25.5.2021. Toimenpiteet ja etenemisen tilanne
on koottu alle. Lisätietoja toimenpiteistä ja niihin

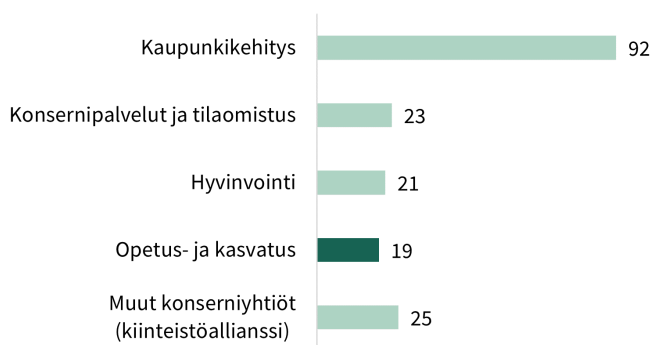
liittyvistä seurantamittareista on koottu taulukkoon
tuotujen linkkien taakse Ympäristövahti-palveluun.
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen vastuulla
on 19 toimenpidettä.

Resurssi- ja viisauden toteutussuunnitelman eteneminen 1–12/2023

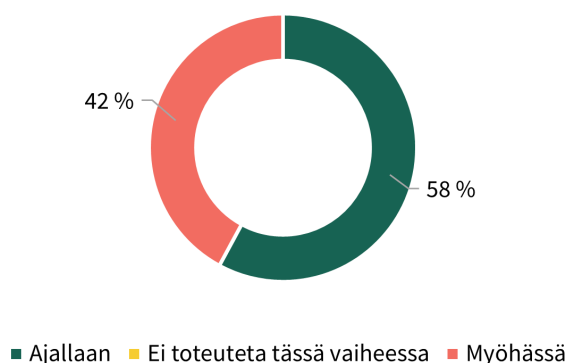
Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden lukumäärä vastuualueittain

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Kaupunkirakenne ja liikkuminen

Tavoitteena on yhdyskuntarakenteeltaan eheä ja raideliikenteeseen vahvasti tukeutuva kaupunki, jossa liikkuminen on vähäpäästöistä ja yhtenäinen viheralueverkosto helposti saavutettavissa.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Opkassa	Päävastuutaho kaupungissa
Kaupunkirakenne ja palvelut	Muuntojous-tavat ja monikäyttöiset tilat	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opkan johto, tila- ja taluspäälliköt	Konsernipalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Opkassa	Päävastuutaho kaupungissa
Liikkuminen	Joukkoliikenteen reitit	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Rehtorit	Kaavoitus ja liikenne
Kaupunkiympäristö	Lähiympäristösuunnittelu	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opkan johto, aluepäälliköt, rehtorit	Opetus ja kasvat
Liikkuminen	Kestävä liikuminen opetuksessa ja kasvatuksessa	Toimintatapa	Ajallaan	Opetus- ja kasvatushenkilöstö	Opetus ja kasvat

Energia, materiaalit ja kulutus

Tavoitteena on energiatehokas ja uusiutuvaan energiaan nojaava kaupunki, jossa toimitaan kiertotalouden ja kestävän kulutuksen periaatteiden mukaisesti.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Opkassa	Päävastuutaho kaupungissa
Energiatehokkuus	Ekotukitoiminta	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Ekotukihenkilöt, päiväkotien johtajat, rehtorit	Ympäristötiimi
Kiertotalous	Jätteen vähentäminen ja kierrätys kaupungin toiminnassa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Tila- ja talopäälliköt, opetus- ja kasvatushenkilöstö, ekotukihenkilöt	Ympäristötiimi
Kiertotalous	Irtaimiston kierrätys	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Päiväkotien johtajat, rehtorit	Konsernipalvelut
Rakentaminen	Julkisten rakennushankkeiden ohjaus	Suunnittelu	Myöhässä	Opkan johto, päiväkotien johtajat, rehtorit	Konsernipalvelut
Hankinnat	Hankintojen kehittäminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Pienhankinnat yksiköissä, isommat hankinnat yhteistyössä hankintapalveluiden kanssa	Hankintapalvelut
Kiertotalous	Välineiden ja lelujen lainaaminen ja korjaus	Toimintatapa	Ajallaan	Opetus- ja kasvatushenkilöstö	Opetus ja kasvat
Ruokajärjestelmä	Ruokahävikki	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opetus- ja kasvatushenkilöstö	Opetus ja kasvat/ateriapalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Opkassa	Päävastuutaho kaupungissa
Ruokajärjestelmä	Ilmastoystävällinen ruoka	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Opetus- ja kasvatushenkilöstö	Opetus ja kasvatusta/ateriapalvelut

Tietoisuus ja yhteistyö

Tavoitteena on kaupunki, jossa ilmasto- ja ympäristöasioiden asuminen ja liikkuminen on helppoa ja ympäristöteot ovat luonteva osa arkea.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Opkassa	Päävastuutaho kaupungissa
Ympäristöjohtaminen	Toteutussuunnitelmien laadinta	Valmis	Ajallaan	Suunnitelman valmistelutyöryhmä, Opkan johto	Kaupunkikehitys
Yhteistyö ja osallisuus	Yhteistyö yritysten ja yhdistysten kanssa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opetus- ja kasvatushenkilöstö, ekotukihenkilöt	Elinkeino- ja matkapalvelut
Ympäristöjohtaminen	Työmatkaliikkuminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Aluepäälliköt, rehtorit	Henkilöstöresurssipalvelut
Ympäristöjohtaminen	Opkan suunnitelman viestintä	Suunnittelu	Myöhässä	Suunnitelman valmistelutyöryhmä	Opetus ja kasvatusta
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisauden kytkemisen Opetuksen ja kasvatuksen palveluverkko-suunnitelmaan	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opkan johto	Opetus ja kasvatusta
Mahdollistaminen ja ohjaus	Ympäristökasvatussuunnitelmien päivittäminen	Ei aloitettu	Myöhässä	Laajennetut johtotiimit yhdessä (varhaiskasvatusta, perusopetusta, lukio), toimeenpano	Opetus ja kasvatusta
Mahdollistaminen ja ohjaus	Erialaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen	Toimintatapa	Ajallaan	Opetus- ja kasvatushenkilöstö	Opetus ja kasvatusta

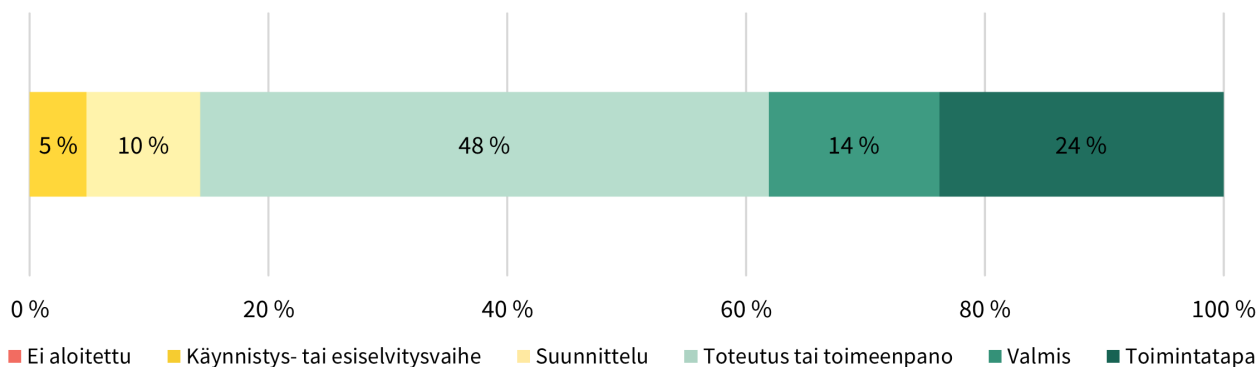
Hyvinvoinnin palvelualue

Hyvinvoinnin palvelualueen resurssiviisauden toteutussuunnitelma 2021–2023 valmistui 19.10.2021. Toimenpiteet ja etenemisen tilanne on koottu alle. Lisätietoja toimenpiteistä ja niihin liittyvistä seuran-

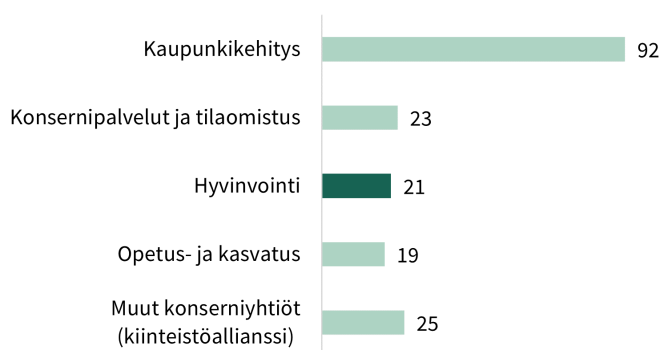
tamittareista on koottu taulukkoon tuotujen linkkien taakse Ympäristövahti-palveluun. Hyvinvoinnin palvelualueen vastuulla on 21 toimenpidettä.

Resurssiviisauden toteutussuunnitelman eteneminen 1–12/2023

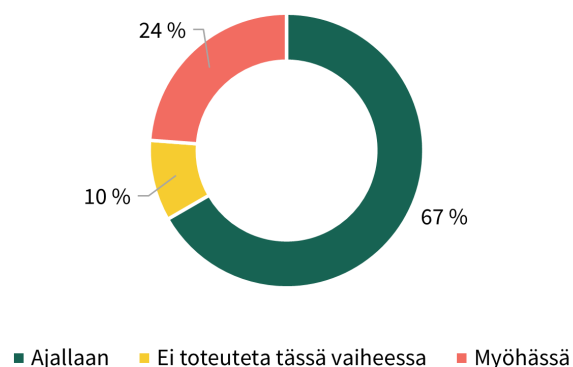
Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden lukumäärä vastuualueittain

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Kaupunkirakenne ja liikkuminen

Tavoitteena on yhdyskuntarakenteeltaan eheä ja raideliikenteeseen vahvasti tukeutuva kaupunki, jossa liikkuminen on vähäpäästöistä ja yhtenäinen viheralueverkosto helposti saavutettavissa.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Hyvossa	Päävastuutaho kaupungissa
Kaupunkirakenne ja palvelut	Muuntojous-tavat ja monikäyttöiset tilat	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Hyvinvointi	Konsernipalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Hyvossa	Päävastuutaho kaupungissa
Virkistysalueverkosto	Kestävä liikku- minen liikunta- ja virkistyskoh- teissa	Toimintatapa	Ajallaan	Liikunnan ja kulttuurin avai- nalue	Hyvinvointi
Virkistysalueverkosto	Virkistysreitit	Suunnittelu	Ajallaan	Liikunnan ja kulttuurin avai- nalue	Liikunnan ja kulttuurin avai- nalue
Liikkuminen	Kaupunkipyö- rät	Valmis	Ei toteuteta täs- sä vaiheessa	Liikuntapalve- lut	Liikuntapalve- lut

Energia, materiaalit ja kulutus

Tavoitteena on energiatehokas ja uusiutuvaan energiaan nojaava kaupunki, jossa toimitaan kiertotalou-
den ja kestävän kulutuksen periaatteiden mukaisesti.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Hyvossa	Päävastuutaho kaupungissa
Energiatehok- kuus	Ekotukitoimin- ta	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Talopäälliköt/ toimipisteiden vastaavat	Ympäristötiimi
Kiertotalous	Jätteen vä- hentäminen ja kierrätys kau- pungin toimin- nassa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Talopäälliköt/ toimipisteiden vastaavat	Ympäristötiimi
Kiertotalous	Irtaimiston kierrätys	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Talopäälliköt/ toimipisteiden vastaavat	Konsernipal- velut
Rakentaminen	Julkisten rakennushank- keiden ohjaus	Suunnittelu	Myöhässä	Hyvon johto, liikuntapaikka- ryhmä	Konsernipal- velut
Hankinnat	Hankintojen kehittäminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Kaikki hankin- toja tekevät yksiköt	Hankintapal- velut
Kiertotalous	Lainauspalve- lut	Toimintatapa	Ajallaan	Kirjastopalve- lut, liikuntapal- velut	Liikuntapalve- lut
Kiertotalous	Digitaaliset palvelut ja aineistot	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Liikuntapalve- lut, kirjastopal- velut	Hyvinvointi
Ruokajärjestel- mä	Kestävän ruo- kakulttuurin tukeminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Osaamis- ja työllisyyspal- velut, yleiset kulttuuri- ja tapahtumapal- velut	Hyvinvointi

Ympäristön tila

Tavoitteena on, että kaupunkiluonto säilyy elinvoimaisena, vesistöjen tila on hyvä ja kaupunki on varautunut muuttuvaan ilmastoon.

Teemaan Ympäristön tila ei tunnistettu toimenpiteitä, joilla hyvinvoinnin palvelualueella aktiivisesti edistettäisiin tämän teeman tavoitteita. Sen sijaan hyvinvoinnin palvelualueen toiminnot ovat vahvasti riippuvaisia tämän teeman tavoitteista – esimerkiksi elinvoimainen kaupunkiluonto ja hyvinvoivat vesistöt sekä ilmanlaatu ovat olennaisia tekijöitä hyvinvoinnin kannalta. Hyvinvoinnin palvelualue voi osaltaan edistää ympäristön hyvää tilaa esimerkiksi liikuntapaikka- ja reittisuunnittelussa tekemällä yhteistyötä kaupunkikehityksen kanssa, esimerkiksi huomioiden alueiden luontoarvot ja kulutuskestävyyden.

Tietoisuus ja yhteistyö

Tavoitteena on kaupunki, jossa ilmastoviisas asuminen ja liikkuminen on helppoa ja ympäristöteot ovat luonteva osa arkea.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Hyvossa	Päävastuutaho kaupungissa
Ympäristöjohtaminen	Toteutussuunnitelmien laadinta	Valmis	Ajallaan	HYVO johto, valmistelutyöryhmä	Kaupunkikehitys
Ympäristöjohtaminen	Yhteistyön lisääminen ja tiedonkulun parantaminen	Toimintatapa	Ajallaan	Kaikki yksiköt	Kaupunkikehitys
Yhteistyö ja osallisuus	Yhteistyö yritysten ja yhdistysten kanssa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Hyvinvointi	Elinkeino- ja matkapalvelut
Ympäristöjohtaminen	Työmatkaliikkuminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Hyvinvointi	Henkilöstöressurssipalvelut
Ympäristöjohtaminen	Resurssi- viisauden kytkeminen hyvinvointisuunnitelmaan	Toimintatapa	Ajallaan	Hyten johto	Hyvinvointi
Ympäristöjohtaminen	Resurssi- viisauden kytkeminen Hyvinvoinnin palveluverkkosuunnitelmaan	Valmis	Ajallaan	Hyten johto	Hyvinvointi
Yhteistyö ja osallisuus	Avustusten myöntämisen kriteerit	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Kaikki avustuksia myöntävät tahot	Hyvinvointi
Yhteistyö ja osallisuus	Resurssiviisaat tapahtumat	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut	Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho Hyvossa	Päävastuutaho kaupungissa
Mahdollistami- nen ja ohjaus	Järvenpään opiston kurssi- valikoima	Toimintatapa	Ajallaan	Järvenpään Opisto	Järvenpään Opisto

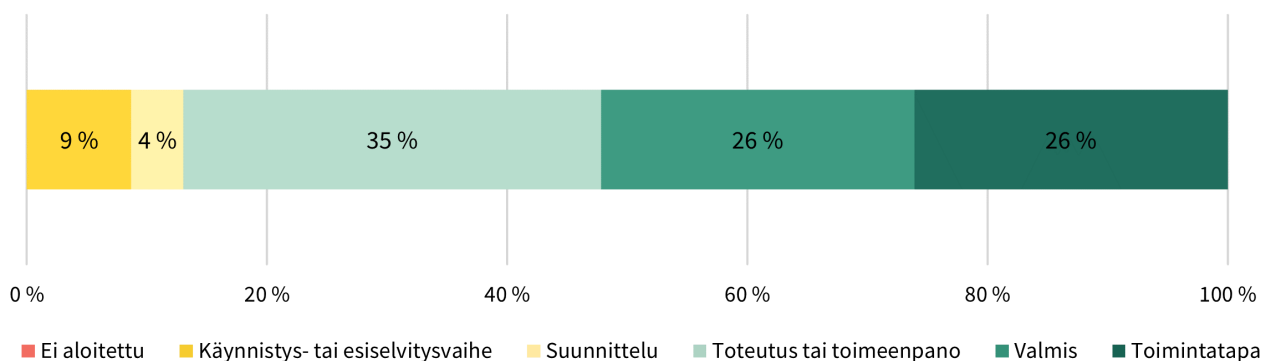
Konsernipalvelut ja tilaomistus

Konsernipalveluiden resurssiviisauden toteutus-suunnitelma 2021–2023 valmistui 17.8.2021. Tilaomistus siirtyi konsernipalveluista erilliseksi valtuustoon nähdessä sitovaksi tasoksi vuonna 2020. Toimenpiteet ja etenemisen tilanne on koottu alle.

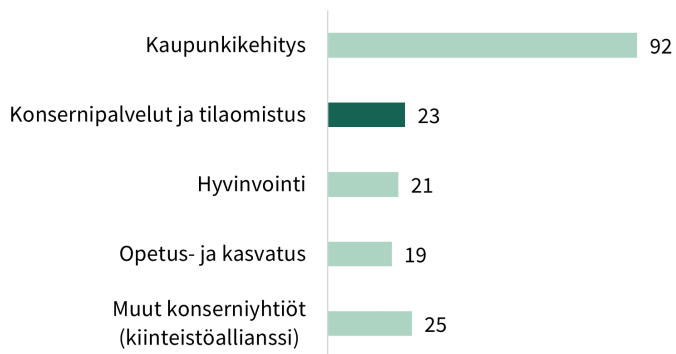
Lisätietoja toimenpiteistä ja niihin liittyvistä seurantamittareista on koottu taulukkoon tuotujen linkkien taakse Ympäristövahti-palveluun. Konsernipalveluiden ja tilaomistuksen vastuulla on 23 toimenpidettä.

Resurssiviisauden toteutussuunnitelman eteneminen 1–12/2023

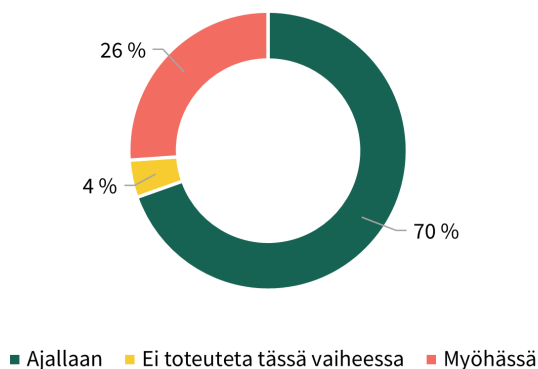
Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden lukumäärä vastuualueittain

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Kaupunkirakenne ja liikkuminen

Tavoitteena on yhdyskuntarakenteeltaan eheä ja raideliikenteeseen vahvasti tukeutuva kaupunki, jossa liikkuminen on vähäpäästöistä ja yhtenäinen viheralueverkosto helposti saavutettavissa.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho alueella	Päävastuutaho kaupungissa
Kaupunkirakenne ja palvelut	Muuntojous-tavat ja monikäyttöiset tilat	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Tilaomistus	Konsernipalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho alueella	Päävastuutaho kaupungissa
Kaupunkirakenne ja palvelut	Bulevardikorttelin toimitilat ja työskentelykulttuuri	Valmis	Ajallaan	HR-palvelut	HR-palvelut
Liikkuminen	Kaupungin ajoneuvojen käyttövoima ja yhteiskäyttö	Valmis	Ajallaan	Hankintapalvelut	Hankintapalvelut

Energia, materiaalit ja kulutus

Tavoitteena on energiatehokas ja uusiutuvaan energiaan nojaava kaupunki, jossa toimitaan kiertotalouden ja kestävän kulutuksen periaatteiden mukaisesti.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho alueella	Päävastuutaho kaupungissa
Kiertotalous	Irtaimiston kierrätys	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Tilaomistus	Konsernipalvelut
Hankinnat	Kuljetus- ja liikennehankinnat	Valmis	Ajallaan	Hankintapalvelut	Hankintapalvelut
Rakentaminen	Julkisten rakennushankkeiden ohjaus	Suunnittelu	Myöhässä	Konsernipalvelut	Konsernipalvelut
Rakentaminen	Vihreä rahoitus investoinneissa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Talousohjaukset	Talousohjaukset
Energiantuotanto	Vihreä sähkö	Toimintatapa	Ajallaan	Tilaomistus	Kiinteistöalianssi
Kiertotalous	Sähköinen asiointi ja asiakirjahallinta	Toimintatapa	Ajallaan	Hallintopalvelut, ICT- ja kehittämispalvelut	Hallintopalvelut
Hankinnat	Hankintojen kehittäminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Hankintapalvelut	Hankintapalvelut
Hankinnat	Osaamisen kehittäminen kestävässä hankinnoissa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Hankintapalvelut	Hankintapalvelut
Ruokajärjestelmä	Kokoustarjoilut	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Hallintopalvelut	Hallintopalvelut

Tietoisuus ja yhteistyö

Tavoitteena on kaupunki, jossa ilmasto- ja ympäristöasioiden asuminen ja liikkuminen on helppoa ja ympäristöteot ovat luonteva osa arkea.

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Vastuutaho alueella	Päävastuutaho kaupungissa
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautavoitteiden huomioiminen talousarviossa	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Myöhässä	Talouspalvelut	Ympäristötiimi
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautyön seuranta	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Tietohallinto, talouspalvelut	Ympäristötiimi
Ympäristöjohtaminen	Toteutussuunnitelmien laadinta	Valmis	Ajallaan	Valmistelutyöryhmä, konsernipalvelut	Kaupunkikehitys
Ympäristöjohtaminen	Yhteistyön lisääminen ja tiedonkulun parantaminen	Toimintatapa	Ajallaan	Konsernipalvelut	Kaupunkikehitys
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautviestintä	Toimintatapa	Ajallaan	Viestintä ja markkinointi	Viestintä ja markkinointi
Yhteistyö ja osallisuus	Osallistuva budjetointi	Valmis	Ajallaan	Viestintä ja markkinointi	Viestintä ja markkinointi
Yhteistyö ja osallisuus	Asukkaiden ympäristökysely	Toimintatapa	Ajallaan	Viestintä ja markkinointi	Ympäristötiimi
Yhteistyö ja osallisuus	Asukasyhteistyö ja kokeilut	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Viestintä ja markkinointi	Ympäristötiimi
Ympäristöjohtaminen	Työmatkaliikkuminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	HR-palvelut	HR-palvelut
Mahdollistaminen ja ohjaus	Verkkosivujen päivittäminen ja sähköiset palvelut	Valmis	Ajallaan	Viestintä ja markkinointi	Ympäristötiimi
Ympäristöjohtaminen	Työnantajamielikuva	Toimintatapa	Ajallaan	HR-palvelut	HR-palvelut

